

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDELYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

64. ÉVFOLYAM

5. SZÁM

1949 MÁJUS

Lapunk főbb tartalma:

Május 1.: Román Viktor 145

A szocializmus útján hatalmas lépésekkel haladunk előre: Bende Béla — — — — 146

A miniszteri kiküldött beszéde: Buleu Mihály 147

A többtermelés feltételei: Sala József — — — 149

Szaporítás — korszerű anyanevelés: dr. Szövérdi Ferenc — — — 150

Kísérleti megfigyelőtelepek szervezése és feladata: Szöcs Sándor 162

Többtermelés a Szovjetunióban: Keresztes József — — — — 166

A többtermelésről: Katsó Sámuel — — — — 169

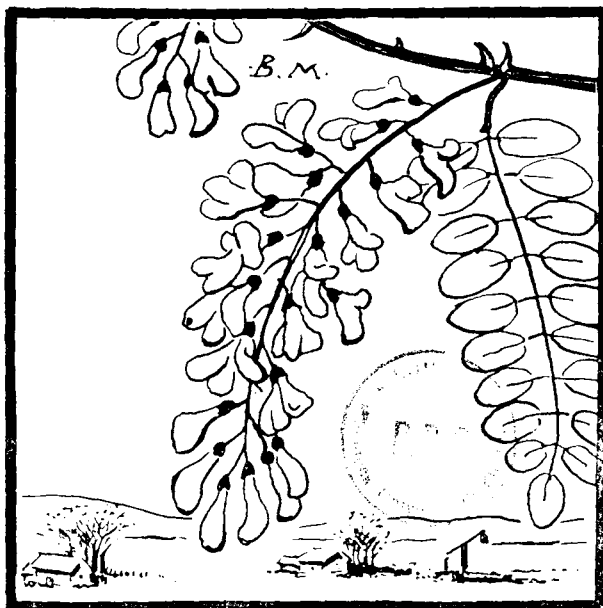
Méhlegelő-vándorlás — 171

A tüzelésről: Sümegi Ferenc — — — — 174

Apai örökségem: Szöcs Sándor — — — — 176

Könyvismertetés II.

Különfélék III.

Az akác

Alig pár nap választ el hazánk legfontosabb mézelő növényének, az akácnak, virágzásától. Méhésztestvéreink mindent elkövettek, a Május 1-i munkaversenyek keretében, hogy családjaik kellően felkészülve, használhassák ki e növény rövid ideig tartó, de annál kiadósabb nektártermését.

Az akác kellően nedves homoktalajon mézrel a legjobban. Valósággal ontja a nektárt. Agyagos talajon bizonytalanul mézrel. Ha nem esik az eső és száraz szelek fújnak, a méhek jobban járják a baltacímot, mint az akácot.

Méhésztestvéreim! Vándoroljunk a homokos talajon virágzó akácerdőbe, hogy az Állami Tervben előírányzott 40 százalékos főbbtermést túlszárnyalhassuk!

DR. SZÖVÉRDI FERENC

Könyvismertetés

MEGJELENT „Az Orosz Könyv“ kiadásában a Román-Szovjet Tanulmányi Intézet folyóirata: „A TUDOMÁNY ÉS MŰVELŐDÉS KÉRDÉSEI“ 2. száma a következő tartalommal:

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom harmincéves évfordulója. *M. Kámmári*: A szovjetnép nagy alkotószerepe. A Szovjetunió a tartós, demokratikus békéért folyó harc élén. *Pozpелov-Iljicsev*: A. A. Zsdánov, a marxizmus-leninizmus teoretikusa. *F. Dvorjankin*: A miesurini biológia diadala. *I. Francev*: A nacionalizmus az imperialista reakció fegyvere. *Ioan Kum*: A Szovjetunió és az Egyesült Államok ipari fejlődése és távlatai. *I. Aniszimov*: Az irodalom és az amerikai életforma. *V. Nikolájev*: „Tiszta művészet“ és tisztátalan szándékok.

A SZEMLE-rovatban: *Mihai Roller*: A szovjetküldöttség a wroclávi kongresszuson. — A szovjet falu villamosítása. *M. Szenkevics*: Kísértetek világában. — A dolgozók elszegényedése a kapitalista országokban.

MEGJELENT: „Az Orosz Könyv“ „NÉPSZERŰ TUDOMÁNY“ sorozata 7., 9. és 10. számának II. kiadása.

V. I. Lebedjev: A TECHNIKA BIRODALMA.

Lebedjev: „A technika birodalma“ című érdekesítő munkája megismertet bennünket a nagy feltalálók életével és találmányaival. A könyv megkapó képet nyújt a legkülönbözőbb gépekről, kezdetleges formájuktól a legbonyolultabb modern gépekig. A szerző külön fejezetet szentel a közlekedési eszközök történetének. A könyv értékét nagyban emeli, hogy részletesen ismerteti a nagy orosz feltalálók alkotásait, amelyekkel a technikát gazdagították. Lebedjev könyve jól rendezett adataival és népszerű formájával tanulságos olvasmányt nyújt a széles tömegek számára.

G. Babat: A VILLAMOSSÁG BIRODALMA.

A kiváló orosz szerző e munkájában ismerteti a villamosság kérdését, a gyakorlati életben való alkalmazásának történetét. Megmutatja, hogy milyen fontos szerepet

tölt be a villamosság a kultúra fejlődésében és hogy tanulmányozása milyen távlatokat nyit meg az emberiség számára.

Külön figyelmet érdemel e könyv előadómódja. A szerző pedagógiai okokból abból a feltételezésből indul ki, hogy olvasója előtt a tárgy teljesen ismeretlen s ezért az összes fogalmakat a legnagyobb egyszerűséggel és világossággal magyarázza meg.

Babat ismerteti az orosz tudósok hozzájárulását a villamosság tudományának fejlesztéséhez.

Moszkvai távirat közli, hogy megjelent az „U. R. S. S. EN CONSTRUCTION“ című folyóirat 1. száma, melyet az olvasók nagy tömege már türelmetlenül várt. Néhány nap múlva Köztársaságunkba is megérkezik ez a képekkel és rajzokkal illusztrált folyóirat, mely a Szovjetunió kulturális és gazdasági megvalósításairól számol be.

Az „U. R. S. S. EN CONSTRUCTION“ minden hónapban, orosz, francia, német és angol nyelven jelenik meg.

Előfizetéseket az 1949-es évre a CARTEA RUSĂ, București Calea Victoriei 42. könyvkiadó vállalat fogad el.

Prof. V. Voroncov-Veljámínov: LÉTEZIK-E ÉLET MÁS BOLYGÓKON?

Létezik-e élet más bolygókon? Ezt a kérdést, amely az emberiséget már oly régóta foglalkoztatja, a szerző tudományosan tárgyalja e munkájában. A kiváló orosz tudós feltárja, hogy a régi tudományok miképp próbáltak közel jutni e kérdés megoldásához, majd a kérdés lényegét ismerteti, leírja azokat az időjárási és légköri viszonyokat, amelyek az élethez szükségesek és megvizsgálja, hogy az egyes bolygókon meg vannak-e ezek a feltételek. A szerző a legpozitívabb eredményekhez jut el: Az élet más bolygókon lehetséges s a tudomány és technika fejlődése ezt a feltevést bizonyítva teljes mértékben tisztázza fogja.

Legyen minden méhésez tagja az egyetemes méhézeti szervezetnek. Fizessük pontosan a tagdíjakat.

Tagjainknak díjtalanul közöljük az apróhirdetéseiket.

MÁJUS 1

A szunyadó természet felébredt és megújulva ragyogó pompával borítja be a határt. Egy ilyen ragyogó napot, május elsejét választották a világ dolgozói ünnepéül, az építómunka és a béke harci ünnepéül.

Május elsején örömtől telik meg minden munkás szíve és határtalan bizalommal tekint a jövőbe, tudva azt, hogy a végső győzelem biztos és a szocializmus ragyogó valóságában, eggyé fogja kovácsolni az egész világ dolgozóit. A világ romboló erői, a dolgozók kizsákmányolói a fejlődés megakadályozásáért és uralmuk megtartása végett reszketve a félelemtől háborút akarnak provokálni, de a világ dolgozóinak békevágyában minden tervük köddé foszlik és egyre nagyobb lesz azoknak a tábora, akik a békét akarják s szilárdan összefogva haladnak a szocializmus boldog korszakának megvalósítása felé.

Hazánkban a nagy Szovjetunió segítségével és a dolgozók kitartó munkájának eredményeként a szocializmus megvalósításának útjára léptünk. Ennek feltétele azonban a Román Munkáspárt vezetésébe vetett határtalan bizalom és az odaadó önzetlen munka. Nem a siránkozás, a pipogya meghűződés, haneem a bátor kiállás és a megfeszített munka a záloga célunk elérésének.

Május 1. ragyogó tavaszával biztat az alkotó munkára a konkrét feladatok vállalására. Mi méhészek is minden lehető meg kell tegyünk szektorunkban, hogy hazánk építéséhez hozzájáruljunk és az Állami Terv túlszárnyalásáva erősítsük a dolgozók béke taborát Munkánk a méhészet terén is tekintélyes.

Legelső sorban legfontosabb teendők közé tartozik a méhészetben előforduló munkák pontos, rendszeres és szakszerű elvégzése. Mindent idejében végezzünk el. A méhész nem hagyja soha magára a méheit, hanem irányítja azokat és beleszól a család életébe.

Kasok helyett állítsunk be kantárokat, csak így biztosíthatjuk méheink irányítását és a többtermelés feltételeit. Az apró keretokról térjünk át fokozatosan a nagy lépfelületű keretekre, mert csak ezáltal várhatjuk, hogy családjaink jól fejlődjenek és eredményes munkát végezzenek.

A többtermelést szolgálja és egyik lényeges kérdés a méhcsaládok számának emelése. Minden eszközt fel kell használnunk, hogy méhállományunkat növeljük. A szakméhész ezt ma már nemes anyaneveléssel és műraj készíttéssel oldja meg.

Javítsuk méhlegeleőinket, felhasználva minden alkalmat és adottságot erre. Kutassuk fel a meglévő méhlegeleőinket és szervezzük be méhésztestvéreinket vándorlásra. Ezeknél járjunk el nagy körültekintéssel, hogy valóban eredményes legyen a vándorlás. A szervezésre ne sajnáljuk az időt és a fáradságot, hogy összefogva, egy tömbbe, közösen eredményesebb munkát tudjunk végezni. Állítsuk minden erőnket a több és jobb termelés szolgálatába, hogy ezáltal a békét támogatva minél rövidebb idő alatt megvalósíthassuk célkitűzéseinket és mint a természet tavasszal, megújodva, virágzó és boldog élet alakuljon ki.

Kolozsvár.

ROMÁN VIKTOR

Kongresszusunk

A *Méhészeti Közlöny* jelen számában befejezzük a kongresszusunkon összegyűjtött értékes előadások és hozzászólások közlését. Hatalmas anyagot dolgoztunk fel. Lapunk régi évfolyamait átvizsgálva megállapítottuk, hogy a 64 év alatt — amióta a *Méhészeti Közlöny* megjelenik — még sohasem fordult elő, hogy ilyen terjedelemben és ennyire gazdag képanyaggal jelenjék meg.

Mindez annak a bizonyítéka, hogy a méhészek szervezeti egységének megteremtésével, megnövekedett az erők és egységesen, mindnyájan közösen összefogva valósítjuk meg az *Allami Tervet*. Felkérjük méhésztstvéreinket, hogy az itt közölteket hajtásig végre a gyakorlatban. Kísérletezzenek és az eredményekről számoljanak be szeretett lapunkban.

A szocializmus útján hatalmas lépésekkel haladunk előre

A kongresszusnak harmadik napját, 1949 február 5-én *Bende Béla elnök* nyitotta meg:

Tisztelt Kongresszus!

A mai értekezletet azzal az örömdetes bejelentéssel nyithatom meg, hogy körünkben üdvözölhetjük *Bulea Mihályt*, a Földművelésügyi Minisztérium Sajtó és Tájékoztató osztályának kiküldöttjét, aki egyben a RNK Központi Méhészegyesülete időközi bizottságának is tagja. Ugyancsak örömmel üdvözölöm *Fóti Miklós* földművelésügyi minisztériumi osztályvezetőt, a méhészeti osztály igazgatóját, aki szintén egyben a RNK Központi Méhészegyesülete Időközi Bizottságának tagja.

Amikor a Földművelésügyi Minisztérium két kiküldöttjét üdvözölöm, ugyanakkor annak a megvalósítását látom tényekben kifejezve, hogy a demokráciáért való harcunk és küzdelmünk, amelynek során a mult betegségeit, a mult fájdalmaival kívánjuk felszámolni, amelyek mind, mind a dolgozó ember kizsákmányolásából fakadtak, — nem volt hiábavaló. Ezen az úton hatalmas lépésekkel haladunk előre a multtal szemben. Míg a mult hatásai a mi munkánkat féltékenyen nézték, *ma a legnagyobb szeretettel, a legnagyobb melegséggel tekintenek arra az erőfeszítésre, amit e földön, hazánkban, a Román Népköztársaságban a méhészek végeznek*. Ez a szeretet, ez a gondoskodás a demokráciából fakad, s ez indította a Földművelésügyi Minisztériumot arar, hogy nevezett két méhésztstvéreinket erre a kongresszusra elküldje. Megjelenésükkel jelentős mértékben emelik a kongresszus színvonalát és kérem, hogy hozzájárulásaik révén, gyarapítsák és növeljék méhésztstvéreink tudását.

Dr. Szövérdi Ferenc az elhangzott üdvözlő beszédet román nyelven tolmácsolta a kiküldött vendégeknek, majd *Bulea Mihály* bukaresti kiküldött emelkedett szólásra:

harmadik napja

A miniszteri kiküldött beszéde

Tisztelt Kongresszus!

A Földművelésügyi Minisztérium és a RNK Központi Méhészgyesülete üdvözlét hozom a magyar méhészek kongresszusának. Szerencsés időben hívták össze ezt a szakmai értekezletet, mert a gazdasági életünk új fázisba lépett: a *terveződés fázisába*. Az Állami Terv szerint általában 40%-al kell növelnünk a termelést. Ez azt jelenti, hogy át kell szerveznünk minden termelési ágat, így a méhészetet is.

A méhészkedést az utóbbi időben hivatalos részről sajnos nagyon elhanyagolták. Nem maradhatunk továbbra is az anarchikus termelés terén. Nagy szomszédunk,

A SZOVJETUNIO EREDMÉNYEI MUTATJAK,

hogy a tervszerű munka milyen eredményre vezet. *Nem véletlen, hogy ott egy-egy család 400 kiló mézet termel!* Nekünk is meg kell vizsgálnunk a többtermelés lehetőségeit és örülök, hogy a kongresszus munkaterve felöleli a többtermelés eljárásait. De nem állhatunk meg ezek egyszerű megvizsgálásánál, hanem továbbmegyünk, és a terveződés követelményeit megvalósítjuk a méhészetünkben is. A méhészeti többtermelés összes fogásait közkinccsé kell tennünk, hogy az ne legyen a kapitalisták titka, hanem a *dolgozók széles népi tömegének a tulajdona*.

A Duna mentén, különösen a Delta környékén hatalmas eredményeket láthattunk a múltban, de ezeket a vidékeket titokba tartották a méhészek. Ez így tovább nem mehet. A Szovjetunióban nem egy helyen értek el 400 kg-os rekordot, hanem több helyen is. Nálunk is megvalósíthatjuk.

Az 1944 augusztus 23-iki történelmi fordulat után egymást követték a nagyszerű intézkedések, melyek mind a kapitalista rendszert igyekeznek felszámolni. Azt a rendszert, ahol minden a kizsákmányolás érdekében történt. Ahol kizsákmányolták a földet, a földművest, a munkást, a nőket, a férfiakat, még a gyermekeket is. Természetesen ez így nem mehetett tovább.

Nekünk élelem, világosság és meleg kell, merjük kimondani: *jólét, magasabb életszínvonal!* Sokat beszéltek a kolhozokról. A reakció úgy állította be, hogy az nem egyéb, mint tömegétkezés. Nagy kazánokban főzik az ételeket és onnan csajkákba szétosszák. Ezeket a téves híreket kell megdöntenünk, mert személyesen meggyőződhattünk arról, hogy az nem csajkából áll, hanem egy erős nehéziparból, amelynek alapja az erős mezőgazdaság, amelyben megszűnik minden kizsákmányolás.

A többi vádakat is ki tudjuk irtani. A proletár erkölcs a legmagasabb szintű. A szociális gondoskodás sehol másutt nincs úgy megszervezve, mint a Szovjetunióban. A gyermekgondozás, az anyavédelem s minden más hasonló intézmény csodálatot és a legteljesebb elismerést érdemli.

A mi mezőgazdasági termelésünk gyenge, mert nem azt vetettünk, amit kellett volna, hanem azt, ami éppen rendelkezésre állott. Meg kell győznünk, meg kell tanítanunk parasztjainkat, hogy szakszerűen gazdálkodjaraak. *Ki kell menni közéjük falura és felvilágosító munkával megtanítanunk őket a helyes gazdálkodásra.*

Nemrég a háború híre járta meg a világot. Amikor mi becsülettel dolgo-

zunk a békéért, amikor a Szovjetunió segítségével az országot, amikor a szárazságot leküzdöttük, amikor gyárainkat újjáépítettük, egyes nyugati körök a Marshall-tervvel akartak hozzánk jönni. De mi az amerikai dollárokat nem engedték be s nekünk volt igazunk. Ott, náluk koldusok állanak az utcán, a munkanélküliek százezerszámra lézengenek, nagy az éhség. A dollárjaikkal, cukorkáikkal, cigarettáikkal nem tudják elhitetni, hogy náluk jólét van, met kizsákmányolt munkások nem tudják azt megfizetni.

Amikor nehéz napjaink voltak, cukorkát, cigarettát és gumit adtak kenyér és máléliszt helyett. De mi kitartottunk, elveinkről nem mondtunk le. Még ma sem mondhatjuk, hogy mindenki rózsapárnára hajthatja a fejét és annyi az élelmünk, hogy nem tudjuk elfogyasztani. De mindenki láthatja, hogy a szocializmus útján megvalósíthatjuk azt is.

Ezért

A SZOCIALIZMUS ÚTJÁRA

kellett lépnünk, ahol mindenki teljesítménye szerint részesül a javakban. A kommunizmusban, ahol a szükségletei szerint kapja meg munkája jutalmát, még jobb élete lesz a dolgozóknak, ehhez azonban csak a szocializmus útján érhetünk el.

Úgy kell dolgoznunk, mint a méhek, amelyek mindnyájan együtt, közös erőfeszítéssel gondoskodnak a család jóléteéről.

Most lássuk a háború kérdését. Amikor Molotov és Visinszki kimondta, hogy a tartós békéért dolgozzunk, ugyanakkor egyesek újból háborúra készülnek és a Szovjetunió és a népi demokratikus országok ellen stratégiai sakkhúzást tesznek. Ezt Sztálin leleplezte! *Mi együtt tudunk dolgozni a nyugati dolgozó munkásokkal, de nem a kizsákmányoló vezetőikkel.*

A budapesti újságírói kongresszuson Ilja Ehrenburg azt mondta, hogy *a békét nem lehet ölbetett kezekkel megteremteni.* Dolgozni kell a trösztök ellen. Mi a dolgozók érdekében munkálkodunk. Mi szebb lopni, kizsákmányolni és így meggazdagodni és ugyanakkor koldusok, kéregetők álljanak az utcán, vagy minden dolgozó jólétéért küzdeni? Az a civilizáció, ahol a négerék nem járhatnak egyetemre? ahol testvér testvért gyilkol?

Tehát következetesen kell dolgoznunk és csak azon az úton haladhatunk, amelyet a RMP részünkre megmutatott...

Ime, ez az Állami Terv alapja és jelentősége.

Éljen a nagy keleti barátunk, a Szovjetunió!

Éljen a Román Munkáspárt Központi Bizottsága és éljen Dr. Groza Péter kormánya!

Éljen az Erdélyi méhészek kongresszusa!

SZABÓ KÁLMÁN ÜLÉSELNÖK MEGNYITÓJA

A hosszas éljenzéssel és tapsal fogadott beszéd után Szabó Kálmán régi méhésztestvérünk, az ülés elnöke fejezte ki háláját a felszólalónak:

Minden méhész nevében beszélek, mikor azt mondom, hogy vállaljuk a munkát, mert mindnyájunkban meg van a három legfontosabb főköllék: a tudás, gyakorlat és a méhek szeretete. Ezzel a három tényezővel indulunk az Állami Terv megvalósítására. Felkérem *Sala József* kolozsvári méhésztestvéremet, hogy tartsa meg *A többtermelés feltételei* című előadását.

Atöbbitermelés feltételei

Sala József üzemi munkás előadása :

Korunk jelszava a többitermelés. Bármerre tekintünk, akár az ipar, akár a mezőgazdaság terén, mindenütt a többitermelésre való törekvéssel találkozunk. Ahhoz, hogy ezt a méhészetben is megvalósíthassuk, nem elég csak hangoztatnunk, hanem ismernünk is kell azokat az eszközöket, amelyek a cél elérésére vezetnek.

Alapos tudás, szervezés, szövetkezés nélkül nem méhészkedhetünk a mai követelményeknek megfelelően. Köztudomású az is, hogy ezt a célt a méhészetben nem lehet a régi iskola elavult eszközeivel és rendszerével biztosítanunk.

Ezért káros lenne az újabb tudomány, gyakorlat és fejlődés semmibevevéseivel csupán arra törekednünk, hogy csak megtámasszuk azt a rozoga épületet, amelyet az elődök több századon keresztül az akkori tudás szintjén összetakoltak. Bármennyit is tataroznák, semmi sem mentheti meg azt az összeomlástól. Kétségtelen, hogy a korábbi méhészeti törekvések terén is találunk jót, de az is bizonyos, hogy a többitermelést csak a haladás törvényeinek tartásával valósíthatjuk meg.

Cáfolhatatlan igazság, hogy a méhészet termelő foglalkozás, mert a méhek olyan értéket gyűjtenek össze, amelyek különben elvesznének a közönség számára. Gazdasági jelentősége is kétségbevonhatatlan, ezért minden méhész fontolja meg, hogy mit, mikor és hogyan hajt végre.

A méhészetieredményekre nagy jelentőségű a *méhlegelő* és az *időjárás*, de a kezelés és legfőképpen a kezelő szakértelme, pontossága és rátermettsége lényegesen befolyásolja a végeredményt. Kockázat itt is van, egy késői fagy, vagy nyári szárazság sokat árthat, de ilyenkor minden méhész igénybe veszi tudását és megmutatja képességét, meg rátermettségét. Méhcsaládjait megmenti, sőt eredményt is tud felmutatni. A múlt év bezonyította, hogy azok, akik nem csüggedtünk el az országos átlagot messze túlhaladtuk.

A legtöbb méhész szaklapot, szakkönyvet nem olvas, ezek iránt nem érdeklődik. Az egyesülésben, szövetkezésben rejlő erőt nem ismeri s azzal a kevéssel, amit tud, megelégszik. Ahány méhész, annyiféle megfigyelőképesség. Az egyik elmegy a dolog mellett, mert nem veszi észre, míg a másik ugyanazt, mint fontos okot vagy körülményt kiemeli és hasznosítja saját maga és a köz javára.

Tanuljunk, hogy taníthassunk! Jelöljük meg a helyes utat, melyen haladva *elsajátíthatjuk a többitermeléshez szükséges ismereteket* a méhészetben is.

A mai méhésztáborban nagyobb eredményt nem a falusi méhészek értek el, hanem a városi méhészek egyrésze, akik szaktudásukat tanfolyamokon, szaklapokból és könyvekből fejlesztették.

A tanult méhésztársadalom kötelessége, hogy az elmúlt rendszer mulasztásait helyrehozza és a falusi dolgozó méhészek segítségére siessen. Így krakhatjuk alapjait a szövetkezeti méhgazdaságoknak, amelyek a jövőben hivatva lesznek a többitermelési eljárásokat megmutatni a közösségnek.

Mindazeket sürgősen kell megvalósítanunk, hogy az egyéves Állami Tervet követő többéves tervgazdaság *ne találja készületlenül a méhészeket.*

Végezetül csak annyit, hogy ebben amunkában legyünk olyan szorgalmasak a munkánkban, mint a méhek és a társadalomban is legyünk olyan egyakaratók.

Legyen minden méhész tagja az egyéves méhészeti szervezetnek. Fizessük pontosan a tagdíjakat.

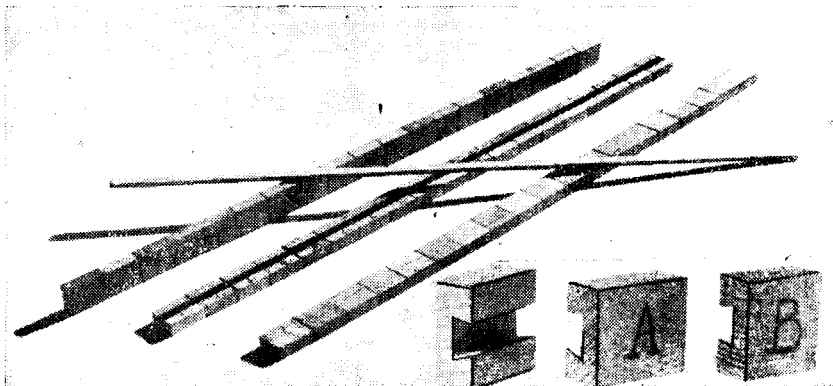
Tagjainknak díjtalanul közöljük az apróhirdetéseiket.

Szaporítás, korszerű anyanevelés

Hogyan értek el a Szovjetunióban családonként 400 kilogrammos mézhozamot

SZÖVÉRFI FERENC dr. e. tanár előadása

Kedves Méhésztestvérek! Az előbbi előadásban *Buleu Mihály* és *Sala József* megvilágították a termelés fontosságát és annak politikai jelentőségét. Amikor *Buleu Mihály* előadását fordítottam és körülnéztem a teremben, észrevettem, hogy mindnyájan nagyon kíváncsiak arra, hogy a Szovjetunióban miként érték el a családonkénti 400 kg-os mézhozamot. Ez szorosan hozzátartozik a beszámolóhoz is, amit nekem kell még megtartanom, ezért kezdjük ezzel.

A bölcsőtartó kockák. Ezekből állítjuk össze a tenyészkeretet. Balról jobbra: a lécekre felfűzött bölcsőtartó kocka élire, lapjára és hátára fektetve. Felettük az összetartó léc. Jobbra alul a bölcsőtartó kocka. Jól látszik rajta a fecskefarkú bevágás.

Pièces compasant Véchiquier. De gauche à droite: rangées de supports mobiles enfilés sur tiges en queue d'aronde vues de profil, de dos et de face: au-dessus, tige pour enfiler: supports mobiles pour selles royales des grandeurs dif.

KOTOGJÁN SZOVJETMÉHÉSZ RENDSZERE

Az egyik szovjetméhésznek, *Kotogján-nak* az érdeme ez a hatalmas eredmény. Mi tehát *Kotogján* méhésztudományi rendszere? Elsősorban az, hogy ősszel a családokat bőségesen telik be mézzel. A Méhészeti Közlönyben már többször megírtuk, hogy a méhes családokat legkevesebb 20 kg. tartalékmézzel kell betelelnünk. A Szovjetunióban ezt rendszeresen is szabályozzák. Minden családot 20 kg. mézzel telelnek be.

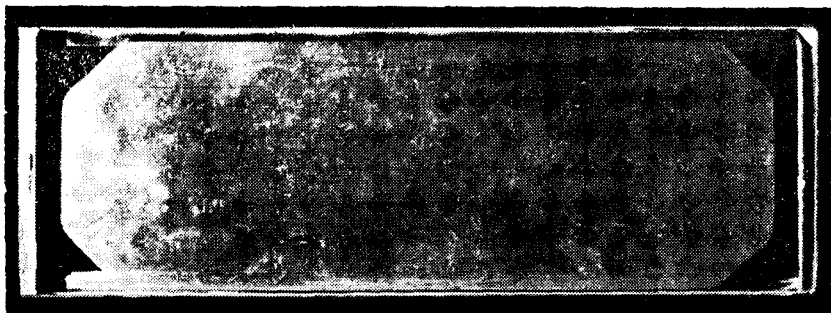
További fontos lépésünk az őszi serkentő etetés. Nálunk kiváló őszi gyűjtés van a napraforgóról és ez megfelel az őszi serkentő etetésnek. A méhek rövid életűek: nyáron hat hétig élnek, télen pedig ugyanennyi hónapig. Könnyen elképzelhetjük azonban, hogy mi történik, ha mi az öreg méhekkel teleltetjük be a családokat. Az öreg méhek, amelyek már 2—3 hete kijártak, a tél folyamán elpusztultak. Viszont, ha ősszel sok fiatal méhrel teleljük be a családokat, tavasszal megfelelő dajkaméhek állnak rendelkezésünkre. Tehát *Kotogján* szovjet méhésztudományi rendszerében ősszel fiatal méheket telel be.

Tavasszal a kitelelt család fészkeket annyira leszűkítjük, hogy a méhek teljesen

fedjék a lépeket. A kaptárokat pedig úgy készítik, hogy a 10 mm-es lépuceákat is 7—8 mm-re tudják szűkíteni.

Miért szükséges ez? A felelet egyszerű: Az 1 cm. széles lépuceában két sor méh

A tenyészkeret, üresen a hát lapjával. Rendszerint a Dadant-keret fele magasságra készítjük.

Cassette vide, coivrant une moitié du cadre Dadant (avec son couvercle).

szükséges a fiasítás melegengetéséhez, viszont, ha 7—8 mm-re leszűkítjük, akkor egy sor méh is elegendő ahhoz, hogy a megfelelő hőmérsékletet fenntarthassák.

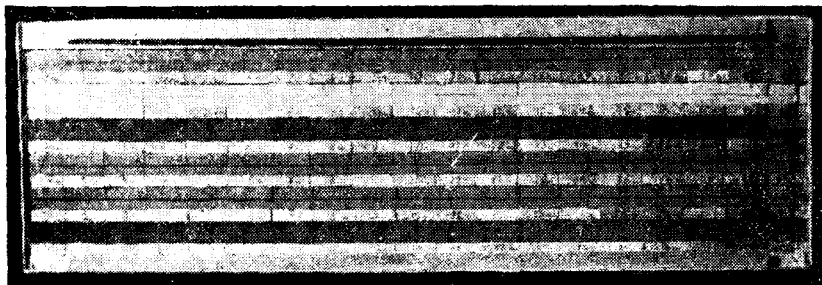
A méhcsalád tavaszi gyors fejlődéséhez gondoskodnak arról is, hogy *idejekorán megfelelő mennyiségű virágpor álljon a méhek rendelkezésére*. Ha ez hiányzik a természetben, akkor virágport is etetnek.

A termelő családokat híg cukrosoldattal is serkentik, hogy minél jobban fejlődhessenek. Erre természetesen a szűk térre szorított méhcsalád hatalmas iramban nekirugaszkodik: az anya napok alatt bepetézi a 4—5 lépet és 20 nap múlva fedett fiasítás áll rendelkezésre.

MESTERSÉGES RAJOK — EGY CSALÁDBÓL TIZ CSALÁD

Amikor észreveszik, hogy a családnál két keretnyi fiasítás kikelés előtt áll, elővesznek egy kitelelt tartalékanyát és kölyök családot, *mesterséges rajt* alkotnak belőle. A kölyök családot ellátják két lépnyi fiasítással, egy teljes mézesléppel és tesznek még melléje egy félig mézes lépet, hogy az anyának legyen helye fiasításra.

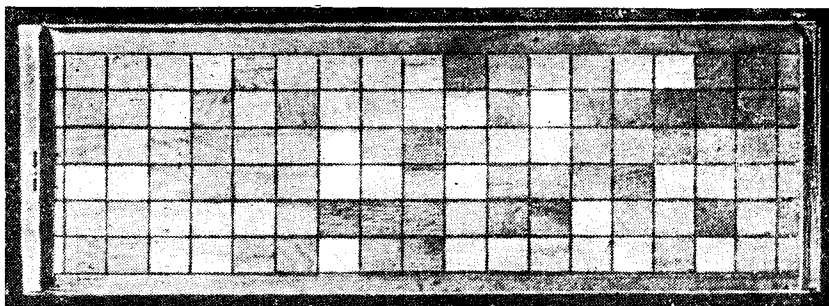
A termésre kiszemelt törzs családban tovább petézik az anya és hamarosan ismét

A tenyészkeret hátnézete. Jól látszanak a bölcstartók, az összetartó lécekkal együtt.

Cassette vue de dos, chargée de caran-gées de supports mobiles du type A, pour élevage normal.

előáll az a helyzet, hogy megint két fedett fiasítási lépet elvehetnek. Ekkor újabb mesterséges rajt alkotnak. Tartalék anyát adnak a méhekkel együtt külön kaptárba helyezett két fiasléphez, mézeslépet is tesznek be meg egy félig üres lépet.

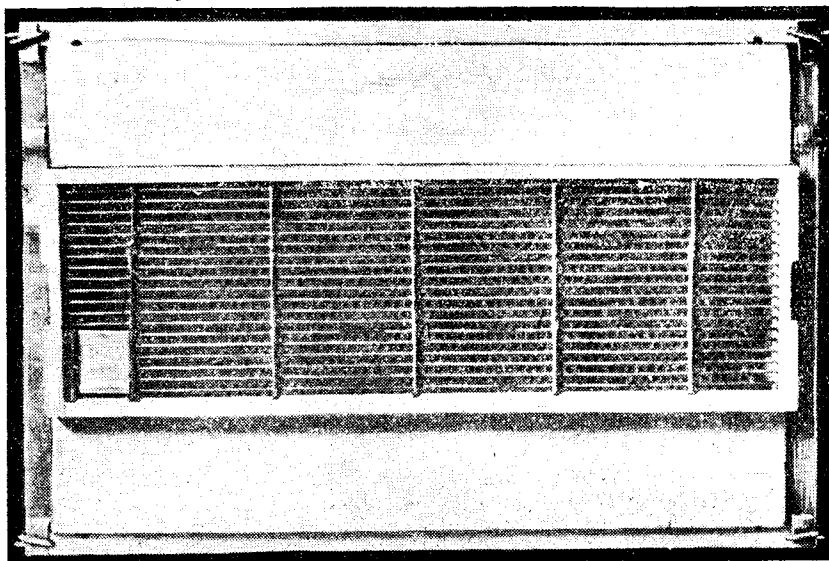

A tenyészközet előnézete. Összesen 102 hasznos bölcsőtartót foglal magába. Erre a felére ragasztjuk a műlépet.

Cassette chargée, de 102 supports utiles du type A. Sur cette face plane on colle la feuille de cire gufrée.

Meddig lehet ezt így folytatni? Addig, amíg a kaptár áll rendelkezésünkre és ahány tartalék anyát telelték be. Amikor az időjárás kimelegedett, hozzáfognak az anyaneveléshez is és a saját méhészetükből származó fiatal anyával alkotják a további rajjukat. A kölyök családok közben a bőséges etetés hatására törzsesaláddá fejlődnek.

Ezzel az eljárással egy családból 10 családot is fejlesztenek és a nagy hordás idején 10 család gyűjti a mézet. Ha a 10 családnál 40 kg. átlagtermést érnek el, akkor a törzsesalád, amelyből a 10 családot fejlesztették, 400 kg. termést hozott.

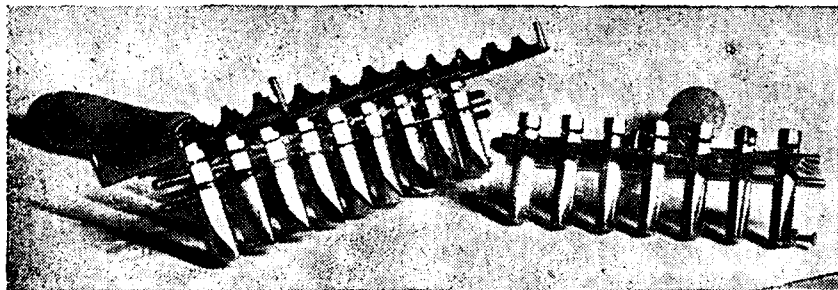
A tenyészközet rácsa. Balra jól látszik a kis ajtócska, ahol az anyát beeresztjük és 24 óra alatt az egész lépet bepetézi.

Cassette avec grille couvrant une surface réduite, sur laquelle la reine ne pond plus en cercles (ponte dirigée).

ŐSZI TEENDŐK

Mit csinálnak ősszel?

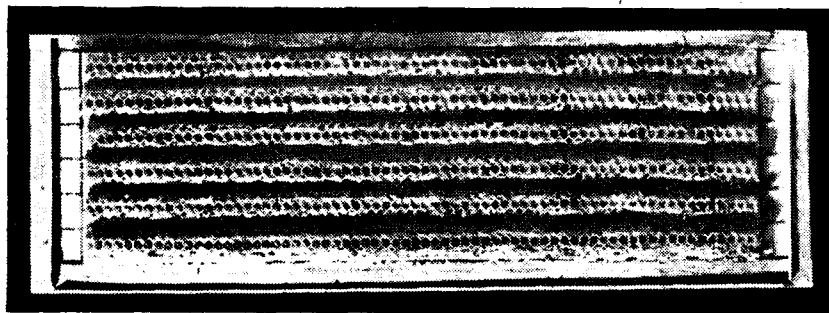
A 10 családból 1—2 lépre annyi méhet tesznek egy 12—16 keretes fészekbe, amennyi szükséges ahhoz, hogy melegen tudják tartani az anyát. Utána egy vékony

Alcaroncsoló gereblyék az álcák gyors ritkításához, hogy minden bölcsőtartón csak egy maradjon. Balra a keresztirányú ritkító, míg jobbra a hosszanti.

Charrue ajustable aux rayons, pour façonner rapidement les rayons pourvus de larves et laisser sur chaque suport mobile une amorce de cellule royale contenant une larve vivante. A gauche la charrue (II) pour labourer en travers chaque moitié de rayon: a droite la charrue (I) pour labourer en long le rayon de la cassette.

választó deszka jön és újból két mézes lép méhvel és rajta egy anyával, ismét választó deszka mézes lép méhvel, rajta egy anyával és így tovább, míg megtöltik a 13—16 keretes fészket.

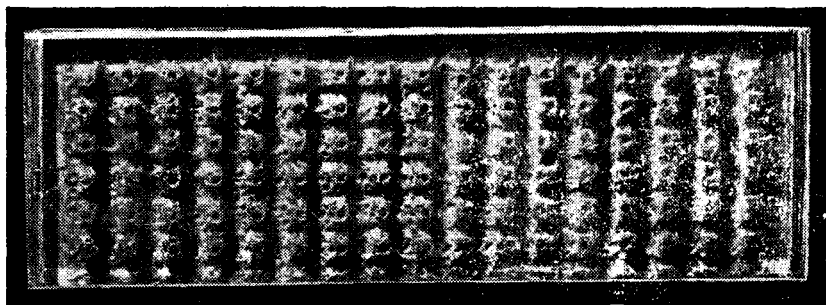

A forróvízbe mártott gereblye így működik. Minden bölcsőtartó soron, csak egy álcasort hagy épen.

Temps I. Labourage du rayon en longueur, montrant les rangées de cellules du milieu intactes et la destruction du reste des cellules, avec leurs larves.

Ősszel betelelik még a törzscsaládot is megfelelő néppel és a többi családokat kiosztják azoknak, akik arra igényt tartanak, így elsősorban a közösségi gazdaság munkásainak, mert a Szovjetunióban mindenki szabadon tarthat méhet. Számukat nem korlátozzák, mert a méhek növelik a szántóföldi művények maghozamát. A fölösbe maradt állomány tartalékmezőt kipergetik és élelmezési célokra használják.

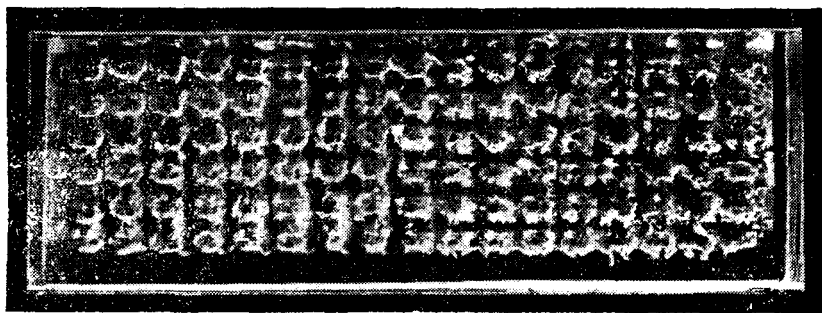
Kotogján eljárása teljesen új alapokon nyugszik. Régen azt hirdették, hogy szaporítani és mézet termelni egyszerre nem lehet, tehát e két üzemi viszonyt nem lehet összekötni. Most, ebből a rövid ismertetésből láthatjuk, hogy a szaporítást össze-

A munka második üteme a keresztbe működő gereblével elroncsoljuk ellenkező irányban is a sorokat s így csak egy álcá marad minden bölcsőtartón.

Temps II.: labourage en largeur. Sur chaque support mobile reste une seule cellule centrale avec une larve vivante, qui est la future reine.

köthetjük a többtermeléssel, sőt a szaporítás egyik útja a többtermelésnek. Kotogján eljárásához hozzá tartozik az is, hogy amint az idő olyan meleg hogy a méhek természetesen is rajt eresztenének, megkezdí az anyanevelést. Erről szeretnék egy néhány

A harmadik munkáütem. Az álcás sejteket a keretben működő gereblye felső részével kitágítjuk.

Temps III. Meme rayon: les parois des cellules sont ébréchées avec les dents de la charrue pour labourer en larges, — les cellules centrales sont transformées en amorces de cellules royales.

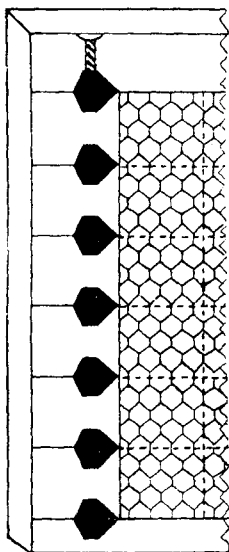
szót mondani, bemutatva azokat az eszközöket, amiket már kipróbáltunk és méhésztestvéreinknek is kipróbálásra ajánlunk.

Mielőtt azonban hozzákezdénénk az anyanevelés megbeszéléséhez, röviden ismételjük el a méhcsalád munkafelosztását.

A munkásméhek, mint tudjuk a lerakott petéből 21 nap alatt fejlődnek ki. Amikor a sejtből kikelnek, két napig nem csinálnak majdnem semmit, legfeljebb a sejtkebe kukucsálnak. mintha takarítának. Közben bőségesen táplálkoznak mézzel

és virággal. Két és fél-három nap múlva elkezdnek dolgozni. A fejlődésben lévő idősebb álcákat etetik mézzel és virággal. Ezt a munkát két-három napig folytatják, míg a garatmirigyük kifejlődik. A garat mirigye ugyanazt a célt szolgálja, mint a tehén tőgye, ugyanis a garatmirigyekben méhtejet termelnek. Az ötödik napra garatmirigyük működni kezd és újabb 5 napig a fiatal álcákat etetik, tehát azokat, amelyek a háromnapos petéből kikelnek. Ennek a munkának befejeztével már 10 naposak méheink. A méh azonban csak a 21-ik napon száll ki, tehát fiatal méhek még újabb 10 napig bent maradnak a családban, ahol különböző belső munkával, főleg építkezéssel foglalkoznak. Garatmirigyük visszafejlődik és e helyett a potrohuk alján lévő viaszfejtő mirigyük duzzad meg: az építkezéshez szükséges viaszt izzadják ki.

Miért szükséges mindezeket tudnunk: azért, mert az anyanevelés szorosam összefügg a méhcsalád munkafelosztásával. A méh csak a 21-ik napon repül ki a szabadba gyűjteni: nektárt, virágot, vizet és propolist. A többi 20 napot a családban töltik. Az anyanevelésnél ezek a fiatal méhek nélkülözhetetlenek. (Az előadó részletesen ki-

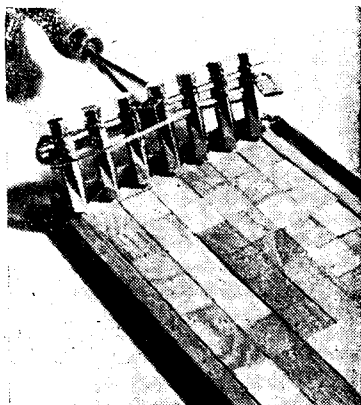

A hosszanti gereblye beállítás. A képen jól látszik, hogy a gereblye fogainak milyen irányban kell működniök, de látszik a szélső állítható támaszcsovar is.

Ajustage de la charrue I. Dessin montrant les positions des fers par rapport aux cellules. Les lignes pointillées indiquent les interstices entre les supports, qui coincident avec les arêtes du rayon si ce dernier est pas déformé. En haut sur le bordure de la cassette la vis pour régler.

A hosszanti gereblye beállítás. A hengerelt műlép rendszerint egyik irányban megnyulik, ezért erre a célra jobb az öntött műlép.

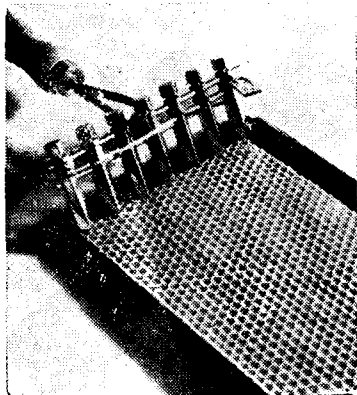
Ajustage de la charrue I. Position des fers de la charrue pour labourage en long par rapport aux interstices des supports. Le superposition stricte n'est pas nécessaire, parce que la charrue produit des sillons larges.

fejtette az okát is, de itt nem ismételjük meg, mert Fóti Miklós lapunk március havi számában közölt előadása is tartalmazza. Felkérjük méhésztestvéreinket, hogy olvassák el még egyszer Fóti méhésztestvérünk előadását).

HOGYAN FOGUNK HOZZÁ AZ ANYANEVELÉSHEZ

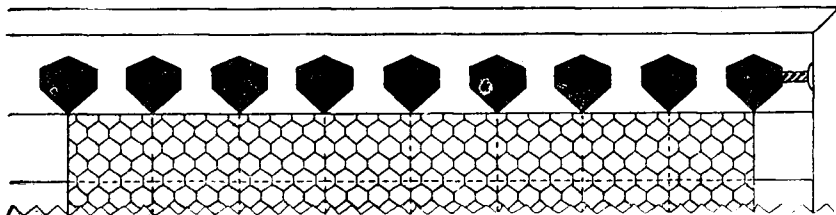
A legegyszerűbb anyanevelési módszer az, amikor a méhekben fellép a rajzási ösztön és megmentjük a feles számú fedett rajbölcsöket. A legjobb családunktól előre megemlített késsel kivágjuk a rajbölcsöket. A kést nagyszerűen megmelegíthetjük, ha

A hosszanti gereblye beállítása a műlipes tenyészkeretben.

Ajustage de la charrue I. Position nécessaire des fers par rapport aux bases des cellules pour labourage correct en longueur (A droite, vis pour régler le distance).

a füstölő mellé tesszük. A kellő alappal kivágott böcsöt fiaskeretbe tesszük. Teszünk mellé még egy teljesen fedett fiasítási keretet, rázunk rá kb. egy maréknyi méhet, beadunk egy mézes lépet és így kölyök családot alkotunk. Biztonságosabb, ha a kölyök

A keresztben működő gereblye beállítása hasonló módon történik, mint a hosszanti gereblyének.

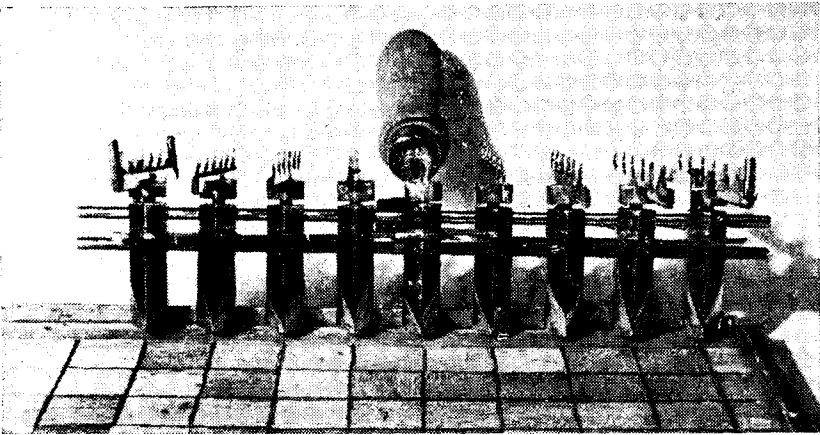
Ajustage de la charrue II. Position des fers pour labourage en largeur par rapport au rayon: position de ce dernier par rapport aux interstices des supports, quand le rayon n'est pas déformé. A droite vis pour régler la distance, appuyée sur le cadre latéral de la cassette.

családot reggel megalkotjuk és csak este adjuk be az anyabölcsöt. A kölyökcsaládban az anya kikél, kirepül és megtermékenyül. Ez a legegyszerűbb anyanevelési eljárás.

Az eljárás hibája mindössze az, hogy a legjobb családunk rendszerint nem rajzik. Anyabölcsöt csak akkor húz, ha csendes anyaváltásra készül. Akkor is csak kevés számú böcsöt épít.

ANYANEVELÉS ANYÁTLANITÁSSAL

A másik eljárás az lenne, amikor kiválasztjuk méhészetünkéből a legjobb családot és az anyát elvesszük. Kölyök családot alkotunk vele. Az árván maradt család kénytelen új anyát nevelni a visszahagyott 1—2 napos álcából. Baj van azonban akkor, ha nem 1—2 napos, hanem idősebb álcából nevel anyát, mert az anya megfelelő fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy az álcának járó különleges táplálékot minél fiatalabb koruktól kezdve kapják. Ugy értjük ezt, hogy a munkás fiasítás 3 napig pete és es. k 3 nap mulva pattan ki a burkából és válik álcává, ha azonban 1—2 napos korától

A keresztirányban működő gereblye fel-
ső felén jól látszik a sejtek tágitására szol-
gáló kiképzés.

Ajustage de la charrue II. Positions des
fers par rapport aux interstices de sup-
ports mobiles, quand la cure graufree n'est
pas étendue. La superposition stricte n'est
pas nécessaire parce que la charrue imprime
de larges sillons.

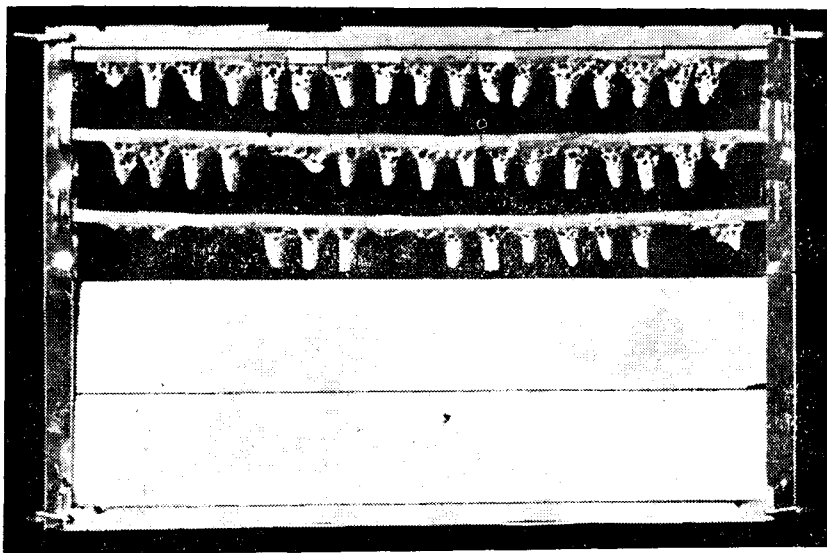
nem kap kiváló ápolást, akkor csak munkásméh lesz belőle, 6 $\frac{1}{2}$ nap mulva történik a szétválás, hogy abból az álcából anya váljék, vagy munkásméh. Viszont kísérletek igazolják, hogyha egy napos korában kapja az anya a kiváló táplálékot, akkor szép testű anyává fejlődik, ha később, akkor kisebb, csenevészebb testű. Ezért 5 nap mulva átnézzük a családot és az összes fedett anya-bölesöket leromboljuk, hogy ne maradjanak csak azok az anyabölesök, amelyek az 1—2 napos álcából fejlődtek.

Ennek a módszernek a hátránya, hogy a kisebb méhészetekben gyakran csak egy jó családunk van s ha ezt meganyátlanítjuk, akkor a legjobb családot kiemeljük a termelésből.

Nagyon elterjedt az Ignácz-féle anyanevelési módszer. Az Ignácz-rendszer hibája, hogy úgy szól, mint egy szakácskönyv receptje: végy egy nyílt fiasítási lépést, végy egy mézes lépést, végy egy üres lépést és végy két marék bogarat, rekedszed el a tükrös rőz kaptár egyik sarkába és ott ez a pöttömnyi kis család anyát nevel magának.

Mi a hátránya ennek a módszernek? Ahhoz, hogy megfelelő anya fejlődjék, szükséges, hogy abban a családban állandóan biztosítva legyen a 35 $\frac{1}{2}$ -os meleg. Ha ez a hőmérséklet nincs meg, az anya nem fejlődik rendszeren. A méhek megpróbálják kifűteni a lakásukat, viszont egy ilyen kis család nem képes erre. Az anya rendszeres körülmények között a 16-ik napra kel ki, a nem megfelelő hőmérsékletnél azonban csak 17—18 napra. Ha az ilyen anyát megvizsgáljuk, azt látjuk, hogy satnya, tehát jó anyát kölyökesaláddal nem tudunk nevelni. Ezért ezt az eljárást csak azért ismerttettem, hogy felhívjam rá a figyelmet, mint az egyik helytelen módszerre.

Ignáta anyanevelési rendszere ellentétben áll a legújabb örökléstan felfedezésekkel is. Méhésztestvéreink már értesültek *Micsurin* és *Liszenko* szovjet biológusok hatalmas eredményeiről, ezért nem részletezem. De emlékezetünkbe idézem azt a megállapításunkat, hogy a szerzett tulajdonságok is öröklődnek, ha az utódok ugyanolyan viszonyok közé kerülnek, mint ahol az új tulajdonságukat szerezték.

A keretbe helyezett bölcsőtartósor. Egyesek a keret felső részébe, mások az aljába helyezik a bölcsőtartókat. Jó, ha minden léccs fölé egy védőlécet helyezünk, mert a méhek beragasztják a bölcsőtartó fecskéfark alakú bevágásait.

Élevage des reines dans le nid à couvain.
Manière de monter les rangées de supports mobiles entre les montants métalliques pour élevage en haut. En bas, deux planchettes simples qui peuvent être remplacées par une cassette avec dex la cire gaufrée pour ouvrières, à bâtir simultanément, ou une plaque avec de la cire gaufrée pour 1 élevage des bourdons.

A méhészet terén ez azt jelenti, hogy az anyanevelésre kiválasztott kiváló tulajdonságú anya petéit ugyancsak kiváló tulajdonságú, erős és népes családdal kell felneveltünk, ha azt akarjuk, hogy az utódok is hasonlóan jó teljesítményűek legyenek. Továbbá jelenti azt is, hogy az új anya csak akkor tudja kiváló tulajdonságait kifejteni, ha az őséhez hasonló körülmények közé kerül.

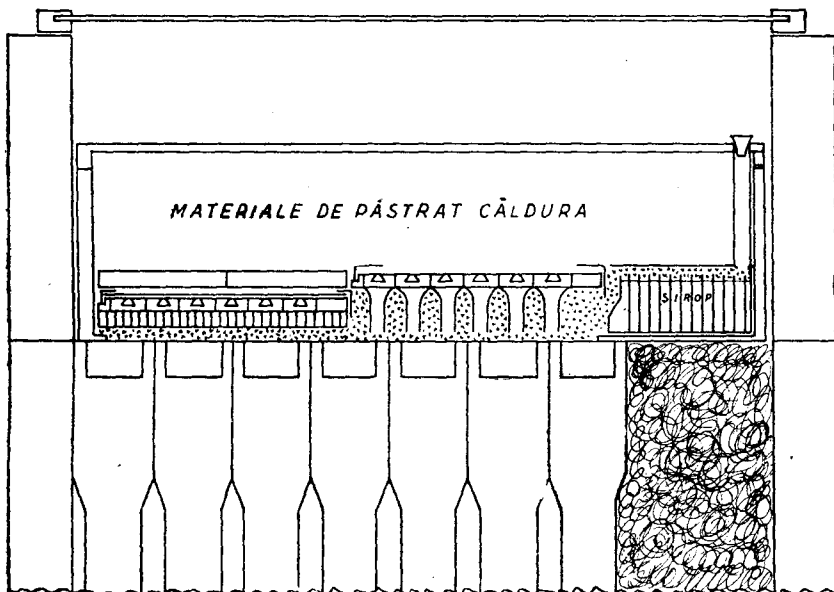
Gyakorlatilag, tehát a méhek bizonyos tulajdonságait megváltoztathatjuk. Ha a rajzó tulajdonságú kass családát átszabjuk nagykaptárba, idővel a rajzó tulajdonságáról leszokik és ezt tovább is örökíti. De amint kis kaptárba, vagy kis ürméretű kasba kerül újból visszanyeri a rajzó tulajdonságait.

Még tovább folytathatnám e felfedezések gyakorlati kiértékelését, de előadásom túl hosszúra nyúlna ezért lássuk az anyanevelés haladó rendszerét.

MILYEN A LEGERYSZERŰBB HALADÓ ELJÁRÁS

A legeryszerűbb haladó eljárás szerint kiválasztunk egy tenyész családot — méhészetünk legkiválóbb teljesítményű családját — és kellő időben beadunk hozzá egy cukros vagy mézes vízzel megpermetezett zsemlyesárga üres lépet. Adhatunk olyat is, amelyik még nincs teljesen kiépítve. Az édes vízzel megpermetezett lépet a méhek nagyon szeretik. Hamarosan gondozás alá veszik, fényesre kitakarítják és az anya bepetézi. Egy nap múlva szép nagy táblás fiasítást találunk a lép mindkét felén. Mikor

A fészek fölé helyezett keltető szekrény. Zsufolt fészek fölé borítjuk és a családot szorgalmasan etetjük. Balról jobbra látszik a múltépes tenyészkeret, amit ez alkalommal kiépítettünk, két fedőlécce! befedve, a tenyészkeret jól fejlett bölcsőkkel és mellette az etető készülék. Látszik még a párosával kitömött leszúkitett fészek. A tenyészkeret fölé szintén melegtartó anyagot teszünk.

Incubateur pour cellules royales á l'intérieur d'une hausse. De gauche á droite: á l'intérieur de l'incubateur cassette avec rayon bâti pendant l'élevage des raines, couverte de deux planchettes: cassette sans couvercle, de laquelle pendent des cellules royales presque achevées: abeilles tout autour: nourrisseur avec de complissage.

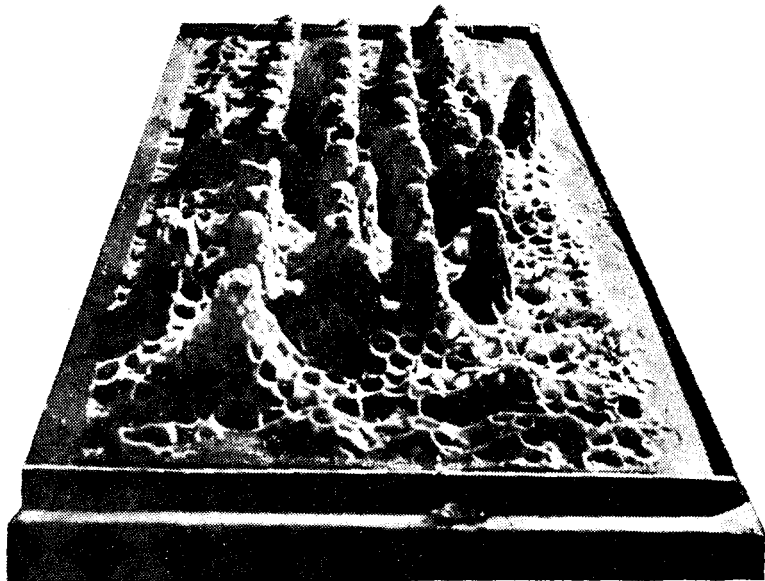
azt vettük észre, hogy az álcák elérték az 1 napos kort, akkor ezt a lépet átesszük egy másik jó tulajdonságú árva családba, hogy a kiváló törzscsalád termelését ne akadályozzuk. Ezt a második családot *dajka családnak* hívjuk.

A dajka családot 7 nappal megelőzően meganyátlanjuk és a tenyészanyag beadása előtt az összes anyabölcsőket gondosan kivágjuk, azért gondosan, mert a kereteknek az alján előfordulhat, hogy egy anyabölcső visszamaradt és ez tönkretelheti a sikert.

Még egyszerűbb ha a dajka családot reggel anyátlanjuk. Ez alkalommal elszedjük tőlük az összes nyílt fiasítást és este adjuk be a tenyészkeretet.

Beadás előtt azonban a tenyészkeretet elő kell készítenünk. Az 1 napos álcák

mentén melegített késsel kifli alakban visszametszük és fogpiszkálóval a lépen kitorjuk a felesleges álcákat, két sejből kivesszük, a harmadikban bennhagyjuk és így megyünk végig az összes sejteken. A második felén, a hátlapon az összes álcákat kipiszkáljuk, mert ha ezt elmulasztanók, a méhek a lép hátsó felén is nevelnének anyát. A visszametszett lépen itt szép anyabölcsöt húznak a méhek. Nálam előfordult, hogy 32 anyabölcsöt épségben befedtek. Az anyabölcsöket megfelelő nagyságú lépdarabbal kivágjuk és egy tüvel feltűzve az előbb említett kölyökcsaládnak beadjuk.

Tenyész eredmény. Április első felében kísérleti célból 58 használható anyabölcsőt építettek ki. A család nosemás volt. Zander 60 bölcsőt mint rekordot ismertet.

Élevage comparatif. Résultat (58 cellulés) d'un élevage réalisé au début du mois d'avril par une colonie moyenne: à noter que l'analyse á descellé la noséma. Un record publié par l'éleveur dr. E. Zander est de 60 cellulés (á l'aide des méthodes connues).

Ehhez hasonló a *fekvőkeretes módszer*. Léc mentén az előbb említett tenyész kerethen összemorzsoljuk minden második és harmadik porban az álcákat és az egészet ráfektetjük a dajkaesalád fészkére. Mintegy 4–5 cm. magasítást teszünk alája és a család szép anyabölcsöket húz.

Mindkét eljárás hibája, hogy a fedett anyabölcsök szétosztása nehézkes. A lépsonkot nem a legkönnyebb megfogni s amikor a léphez tűzzük gyakran leszakad.

IGY SEGITÜNK A HIBÁN

További eljárással már segítettek ezen a hibán: megfelelő bölcsőtartókat öntünk. Az öntőforma (bemutatja) két szétválasztható részét ha összetesszük vajú képződik. A formát megvizezzük és egy száraz lécet rakunk bele és erre kicsi L alakú kockákat. Mikor beleraktuk az L alakú bölcső tartókat, akkor kiöntjük forróviaszal. A forró viasz alatt nem 100 C^o-ust értünk, hanem olyan, amely közel van a megfagyáshoz. Az

ilyen viasz ugyanis nem folyik ki a repedéseken és a száraz lécre felfragasztva 10—12 böleső tartót találunk.

Amikor ezzel elkészültünk, sejtfüró segítségével kivágjuk a tenyészkeretből azt a sejtet, amelyiket akarjuk és ráragasztjuk a bölesőtartó viaszos részére. Végül az egész bölesőtartó lécezt beállítjuk a tenyészkeretbe szeggel megerősítve. Aszerint, hogy hány anyát akarunk nevelni, megfelelő helyre téve, beadjuk a családnak. *Általában egy családdal 50—60 anyát is lehet ilyen módon nevelni.* Az eljárásnak nagy előnye, hogy nem tesszük tönkre a tenyész családtól kivett lépet, hanem csak lyukat fúrunk rajta, amit a méhek hamarosan befoltoznak.

Ismerünk egyéb eljárást is. Pl. nem sejtfüróval szúrjuk ki az álcás sejteket, hanem szalagot vágunk ki a lépből és azt megfelelően megritkítva ragasztjuk a bölesőtartó aljára. Ennek hátrányára azt lehetne felhozni, hogy esikot nem olyan hamar építik be a méhek. Másik eljárás szerint a bölesőtartóba mélyedéseket fúrunk s a kicsi egy napos álcákat kis hajlítót lapátocskával segítségével, az úgynevezett álca kiemelővel áttesszük. Megelőzően anyabölesőkből kis kanálkával táptejet szedünk ki és a mű böleső aljára tesszük. Ez már nehezebb eljárás, de kis gyakorlati al itt is siker koronázza munkánkat. A tavaly elég rossz idő járt az anyanevelőkre, de szorgalmasan etettem a dajka családot és ez az utóbbi eljárás szerint szép bölesőket nevelt egyik családom, amit itt bemutatok.

ROMANESCU ELJÁRÁSA IPAROSÍTJA AZ ANYANEVELÉST

A felsorolt anyanevelési eljárások a jobban elerjedtek közül valók. Kötelességemnek tartom azonban beszámolni még egy eljárásról, amely *valósággal iparosította* az anyanevelést. *Romanescu* Miklós nevéhez fűződik, aki eljárásáról könyvet írt. Módszerét három munkamenetre oszthatjuk: 1. a tenyészanyagot közvetlenül a bölesőtartókra építetjük, 2. a kiépített tenyészkeretet anyarács alá helyezett anyával bepetéztetjük (irányított petézés) és 3. az álcák ritkítását gereblye alakú különleges szerszámmal pillanatok alatt elvégezzük.

1. Ehhez az eljáráshoz mindeneelőtt szükségünk van egy kazettára (bemutatja). A hátlapján egy lappal és megfelelő fecskefarok alakú vályus kicsi kockákkal tele rakjuk az egész kazettát (keretet), így a felnevelt anyabölesőket szétszthatjuk a kölyök családok között. Mikor ezt a tenyészkeretet elkészítettük, akkor a kockás felére műlépet ragasztunk és az egészet népes családba tessük, hogy kiépítsék. Kitűnően kiépítik.

2. Ezután következik a kiépített tenyészkeret irányított bepetézése. A tenyészkeretet lezárjuk egy anyarácsal és aláhelyezzük a kiválasztott anyát. Szembe vele fiasításhoz lépet teszünk, azért, hogy az anya a tenyész keretben is akkora felületet petézzon be, mint a szomszéd fiasítási rész. Az anyát itt hagyjuk 24 órán keresztül. Ez idő után kieresztjük az anyát, de a tenyészkeretet benthagyjuk addig, amíg az álcák elérik az egy napos kort.

3. Az álcák ritkításához negyedik napon kivesszük a keretet és a méheket egy tollal leseperjük, majd különleges, úgynevezett ritkító gereblyével — amelyet 100 fokos vízbe mártunk — elromboljuk minden kocka között a sejteket. A gereblye fogai minden kocka közepén egy sejtet meghagynak. Utána egy másik gereblyével ellenkező irányban ronesoljuk szét a kockák közötti sejteket s így minden kocka közepén mindössze egy darab egy napos álca marad épségben, azonban a sejt felső fele még túl szűknek mutatkozik. A ritkító gereblye felső felén különleges tágitó fogazat van, amivel a sejtek tágitását is ugyanilyen gyorsan elintézhetjük.

Végül a tenyészkeretet ráhelyezük a dajka családra. Ez a család rengeteg anyát nevel fel. Bukarestben elég gyenge hordási viszonyok között mindössze serkentő etetéssel 87 befedett anyaböleső volt egy tenyészkeretben. Óriási mennyiségű anyát lehet tehát felnevelni ezzel az „iparosított” eljárással.

Befejezésül minden méhésztestvérem figyelmébe ajánlom, hogy a korszerű anyanevelés nagyon fontos tényező a haladó méhészetben, mert a **többtermelés egyik hatóságos módja s így általa az Állami Terv megvalósításához is nagyban hozzájárulhatunk.**

(Itt jegyezzük meg, hogy az előadás szövegében közölt képeket dr. Szövérdi Ferenc „Sok mézet” című méhészeti szakkönyvéből vettük át, a képek átengedéséért ezúton mondunk köszönetet az Állami Könyvkiadónak.)

Bemutató

Dr. Szövérdi Ferenc előadása után, a kongresszus második napjáról elmaradt bemutatók következnek. Elsőnek *Rácz István, Régenből* kis elektromos ellenállást mutat be, mivel hasonlóképpen jól és gyorsan lehet e drótot a műlépbe beolvasztani. A kongresszus résztvevői azonban túl drágának találták, mert 2000 lejbe kerül darabonként.

Sikó Gergely Vajasadról természetben bemutatta saját készítményű kaptárját, amelyben egyszerre négy családot tud elhelyezni. Részletes leírása megjelent a Méhészeti Közlöny 1948 decemberi számában, ezért itt nem részletezzük.

Alczner Oszkár, Kolozsvárról két kaptár-típust mutat be. Az egyik az **egységes** rakodó, a másik az erdélyi nagy kaptár.

Az **egységes** nagy standard-kaptárban, mint ismeretes, alul van a fészek egy választó deszkával. Egyszerű szimpla fala van, két oldalon 25 mm-es deszkából elől és hátul 35 mm-esből. A fészekre a mézűr jön, melyben a keretek nem vállasottak. Rájön a menekülő tér, majd az egészet összefogjuk.

Az erdélyi nagy kaptárhoz különleges *nagy rőpdeszkat* készített. Nagyon **hasznos** ez és mint mondotta fontos, hogy az minél szélesebb legyen, mert zivataros időben, mikor a méhek tömegesen jönnek haza, a nagy túlekedésben verik le egymást a földre. A fészeknél nem használ választófalat, mert csak erős családokkal dolgozik. A keretet sem süllyeszti le egy centiméterre, hogy hely legyen a fedődeszkának, mert így nem nyomunk agyon egyetlen méhet sem. Erre jön a mézűr. Eddig fedődeszkával nyomorgatták a méheket, mert mikor a mézűrt tették rá, egy sereg méhet lapítottak agyon. Ezt is kiküszöbölhetjük azzal, hogy nem használunk fedődeszkát, hanem a kaptár fedelével zárjuk le a mézűrt. A vándorlaskor szítaszövetes ráját tesszünk reá és erre szöges magasztást, amire a tető jön menekülőtérnek. Akinek két mézűrje van, az kiszedi a felső mézűrt.

Kísérleti megfigyelő telepek szervezése és feladata

SZŐCS SÁNDOR mezőbándi méhész előadása

Legelőször is köszönetet kell mondanom a vezetőségnek, hogy az előadásnak a megtartására felkértek, mert ha azt a megbízó levelet meg nem kapom, akkor most is lemaradok a méhészkongresszusról. Rendkívül el voltam foglalva és csak a vállalt kötelesség tette lehetővé, hogy eljőjsek és itt e helyen is szolgáljam a méhésztársadalom érdekeit és elmondjam, ami nekem szívügyem.

Először beszéljünk a tényekről. A Méhészeti Közlöny január 1-i számában vezető helyen megjelent egy cikk Román Viktor tollából. Ennek a címe: „Az új évben létesítsünk kísérleti méhészetet.” Ezen akad meg legelőször a sze-

mem, miután átsiklott a lap hátsó oldalára, ahol két apróhirdetést olvashattunk. Mindkettő arról szólt, hogy ez a kísérleti méhészet már útban van. Tulajdonképpen az egyesület rajokat keres megvételeire és kaptárra ír ki verseny pályázatot. Ezek után kaptam a megbízatást hogy beszéljek a *kísérleti megfigyelő telepek szervezéséről és feladatáról*. Kérdezem: Vajjon nem felesleges az én szavam itt, s egyáltalán nem felesleges-e, hogy tárgyaljunk arról a dologról, ami már úgyis útban van? Nem. Hol lehet útban ez a megoldás? Rá kell mutatnom arra a különbségre, ami a Román Viktor méhésztestvérünk cikke és az én előadásom címe között van. A ketiőnek lényege ugyan egy, de különbözik két betűben. A Román Viktor cikke méhészeti megfigyelő telepről szól, az én feladatom pedig, hogy megfigyelő telepekről beszéljek.

Azt hiszem, akárcsak az én szívem, a méhésztestvérek szíve is együtt dobban össze a Román Viktor cikkével. Szó nélkül aláírjuk, amit ő ír és magunkévá tesszük és boldogan állapítjuk meg, hogy *ilyen is lesz nekünk*. Lesz kísérleti méhészetünk. S mikor én erről a kérdéstről szólok, akkor az én szemem előtt nemcsak az az egy kísérleti méhészet áll, hanem mintha többet látnék egynél.

Vajjon nem káprázik a szemem? Vagy álmodom talán? Mindegy. Nevezzenek álmodozónak, mégis azt mondom,

*nem állhatunk meg egynél, tovább kell mennünk és tele kell szórnunk
Népköztársaságunk területét kísérleti megfigyelő telepekkel,*

mert csak akkor tudjuk hazánk méhészeti színvonalát emelni, ha tele lesz az ország megfigyelő telepekkel. Lehet egymástól eltérő, különféle viszonyok közé állított telepről szó, de ezek egységes irányítás mellett kell végezzék feladatukat. Egy egységes, nagy átfogó szervezet kell biztosítsa azt, hogy egy hatalmas munkaversennyel emeljük a méhészet ügyét.

Kísérleti megfigyelő telepet soha életemben nem láttam és méhésztestvéreim 99 százaléka szintén nem látottilyent. Nem is olvastam részletes leírást ilyenről soha, legfeljebb egyes utalásokat találtam itt-ott a szaklapokban, hogy másutt van valami olyan is. A régi polgári szemlélet alapján nem tehetnének egyebet most, minthogy zárjuk le a vitát, álljak félre, menjek le innen és hallgassak el. Hogyan beszélhet az ember olyanról, amit soha sem látott, sohasem próbált ki, semmiféle tapasztalatot nem szerzett róla. Ma már azonban *egy új világszemlélet síkján állunk*. Ennek az új világnézetnek a szemléletéből következik, hogyha senki sincs, akiilyent látott, senki sincs, akiilyent ismer, *akkor s szükséges ezt a fontos dolgot megoldani*. Meg kell próbálni addig, amíg kijön belőle valami és megoldódik, mert szerintem hazánk méhészetének jövője ezen a kérdésen fordul meg. Tehát nemcsak lehet beszélni erről, nemcsak szabad tárgyalni erről, hanem igenis *kell* szólni, *kell* beszélni, *kell* keresni a megoldást, elgondolásainkat össze kell, hogy fonjuk egy egységbe. A méhészekben hatalmas lelkesedést találunk, hiszen mindenik egyegy felfedező kísérleti telep. És ha ezt a sok jóindulatot, akarást összetesszük, hiszem, hogy kijön belőle a legjobb eredmény.

Arra a kérdésre, hogy

miért szükséges a kísérleti telep,

néhány magyarázó adatot nyújtok. Először is azért, mert az egymástól elszakított és bizonyos tudományos előképzettséggel nem rendelkező méhészképtelen érvényes megfigyeléseket tenni. Körülötte a kérdéseknek, a megoldandó dolgoknak egész raja röpököd. Hozzám sokszor jönnek falusi méhésztestvéreim és nem győzők eleget felelni, annyit kérdeznek. De a haladók sem különbek. Ha két méhészt összeeresztünk, napokon keresztül van mit beszéljenek. Mindenkinek van valami felfedezése, valami meglátása, amit a másikkal közölni akar.

Igen ám, de ki ellenőrzi a méhészek megállapításait? A jóakarát megvan mindenkiben, de az egyiknek nincs elég ideje, a másiknak meg nincs meg a kellő képzettsége, a harmadiknak kellene valami műszer is, amivel megfigyeléseit tovább elemezze. Tehát *a tudást, a tapasztalatot a köz szolgálatába kell állítani*, de vannak hiányok, amelyeket pótolni kell. Ezért is szükséges a kísérleti megfigyelő telep, ahol ezeket a hiányokat ki lehet küszöbölni. De szükséges azért is, mert:

a kísérlet mindig áldozattal jár.

Itt különféle kaptárakat, különféle eljárási módozatokat mutattak be. Hányan vannak olyanok a bemutatók között, akik éveken keresztül próbálkoztak, amíg eljutottak oda, hogy bemutathassák, amit elénk tártak. Nekem is van egy olyan kaptárom, amelyikben csak kétszer volt raj, de harmadszor már nem tennék bere. Pedig diszes, szép kaptár, sok pénzem van benne.

A méhlegelő ténén is annyit próbálkoztam. Kipróbáltam ez egyes növények termelését. Útbaigazítást nem igen kaptam, hogy mit hogyan csináljak. Rengeteg kárt okoztam magamnak, amíg rájöttem, hogyan jobb. Az áldozathozatal eloszlik mindjárt, ha nem egyesek végzik a kísérletet, hanem a kísérleti telepre bízzák annak végrehajtását. Ott minden feltétel meg van hozzá: eszme, előképzettség, anyagi lehetőség. És a gyakorlati élet számára kitűnő útmutatásokat tud adni.

Vegyünk például csak egy dolgot, a kaptár készítését. Visszaemlékezhetünk arra az időre, amikor az erdélyi kis- és nagykaptár született. A Méhészeti Közlöny egészen

a kaptárkérdés szolgálatába

szegődött. Legjobb méhészeink nyilvánították véleményüket ebben a kérdésben és mind eltérőek voltak ezek a vélemények. És minden más méhészeti kérdésben minden méhésznek megvan a maga véleménye. És az a csodálatos, hogy minden méhésznek előre meg van a maga véleménye!

Gondolkodás nélkül előre megmondja az eredményt. Kísérlet nélkül tudja, hogy mi fog következni. Ez a tény két dolgot igazolhat. Vagy azt, hogy a mi méhészeink nagyon is képzettek, vagy pedig az ellenkezőjét. Ne essék rosszul, ha így mondom: a méhésztársadalomban nagyon sok a tudálékos ember. Nem egyedül én mondom ezt, nálamnál okosabb emberek is mondják és mondták. Ismerek egy magát méhésznek nevező tanárt, de amikor jött a rajfogás, sisakot öltött, kesztyűt húzott, füstölt, csengetett és egészen babonás síkra süllyedt le. Ismerek ezzel szemben bándi egyszerű gyakorlati méhészt, aki rajfogásnál összedörzsöli a méhfüvet, az illatát felfujja a raj közé és a rajt öt perc alatt befogja, míg a professzor órák hosszat sem tudja befogni.

Mindenki olvashatta a Méhészeti Közlöny júliusi számában a „Hivatalos nyilatkozat Románia méhészetéről” című cikket. Ebben a cikkben van az, amit én most idézek: „A méhészet terén uralkodó szertelenség leküzdésére előterjesztették egy méhészeti kutatóállomás létesítését.” Vajjon mit jelent ez a szó, hogy „szertelenség”? Vajon mit gondolt Rusu György, a cikk írója, miért szükséges ezt a szertelenséget leküzdeni? Méhésztársadalmunkat ki kell emelni a babonák közül és most eljutunk a lényeg felölélő tulajdonképpeni kérdéshez:

mi a feladata a kísérleti megfigyelő telepnek?

Az idézett sorok alapján azt mondhatjuk, hogy *a legszélesebb felvilágosító munkára van szükség.* Ezért kell kísérlet, ezért kell megfigyelés, ezért kell nyitott szem, ezért szükséges az adatgyűjtés és az adatgyűjtés alapján a szükségletek megállapítása. De olvassunk tovább az idézett cikkből: „A méhészeti kutató állomás kísérleti úton kipróbálhatná az áruba bocsátott ösz-

szes új kaptárrendszereket. Ugyanott megkezdhetnénk a hazai méh nemesítést, mely a mi éghajlati és virágzási viszonyaink között jobbnak bizonyult a külföldről behozott fajtákkal szemben. De az állomás kísérletezhetne a legjobban bevált kaptárak összeállításának módozatával és tanulmányozhatná a méhek ellenségeit és betegségeit is."

Ennyi van ebben a cikkben a méhészeti megfigyelő állomásról. Tehát kaptárkérdés, nemesítési kérdés, egészségügyi kérdés. Nem hiszem, hogy a méhészeti állomásnak csak ennyi lenne a feladata. A kérdéseknek egész nagy halmaza vár megoldásra. A méhegyedek erejét vizsgálná, az anya petőzképességét, annak fokozási lehetőségeit, megállapítaná a leafelsőbb határát és erre a határra nevelné az anyát és ezt a képességét átörökítené. Kutatni kell a méhcsaládok életerejét, termelőképességét. Mi az összefüggés a méh és az időjárás között, mi az összefüggés a méh és a virág között, hogyan történik a beporzás, főképpen a családok észszerű elosztása e célból, kiszámítani, hogy bizonyos terület beporzására hány családra van szükség. A nektármérés terén sok próbálkozás volt, mégis megoldatlan mindmáig. A méhlegelő megoldása örök probléma.

A fásításra kihasználható területek felkutatása, a ritkaságoknak a felkeresése és kitenyésztése. Ezen a téren példának említem fel Szövérdi Ferenc levelét, amelyet hozzám intézett s amelyben arra hívta fel figyelmemet, hogy Faragó község határában egy olyan herefajta van, amit különben csak a Szovjetunió síkságain lehet megtalálni. Sajnos nem tehettem meg, hogy felkutatassam, de jó lenne felkutatni és kitenyészteni.

A méhek nemesítése,

a legnagyobb problémánk, szintén ide tartozik és amibe tulajdonképpen megfelelő irányítás mellett az egész méhésztársadalmat bele lehetne vonni. Ezt a kérdést próbáltam kidomborítani a Méhészeti Közlöny februári számában közölt cikkemben is. Különösen abban a tekintetben, hogy a méz milyen szolgáltatást teljesít a gyógyászatban. És végül a méhészetre fordított munka, idő vizsgálata sem utolsó dolog. A mostani világban szükséges kikutatni, hogy mennyit kell dolgoznunk egy családdal, hogy az tényleg termelő család legyen.

Természetesen ez a fesorolás nem teljes és nem is lehet az a célom, hogy itt mindent elmondjak. De ha csak ennyit is soroltam fel, már az is igazolja, hogy ha csak úgy kapásból ennyi mindent lehet célul kitűzni, akkor a kutató méhész szemé előtt, akinek megvan az előzetes felkészültsége, mennyi minden nyilhat még meg. Ez a sok-sok probléma sürgeti, hogy legyen méhészeti megfigyelő állomásunk, nem csak egy, de több is. Természetesen legyen először egy, amely az egész méhészet lüktető erejét képviselje. Innen áradjon ki minden általánosabb kezdeményezés. Igazán nagy szervezetté azonban csak akkor leszünk, ha nem állunk meg ennél az egynél, hanem az egy mellé még újabbakat állítunk, amelyek keretében a központi kutató intézet irányítása alatt dolgozik minden méhész. A legfelsőbb méhészeti intézmény természetesen az lenne, ahol volna iskola is, hogy a méhészek százait lehessen nevelni. Onnan áradjon ki minden tudomány, megalapozott megfigyelésen alapuló útbaigazítás, szaktudás, szakvita és irányítás.

Igy látom én elérhetőnek a megfigyelő telepek megvalósulását. Vállalkozhatnak rá egyesek, akik képességet hordoznak magukban, de különösen feladatukká válhat az egyre szaporodó méhészköröknek. Egyesek és köri közösségek együttes munkavállalása és áldozata által így fog épülni a jövő!

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Keresztes József emelkedett szólásra.

Többtermelés a Szovjetunióban

KERESZTES JÓZSEF üzemi munkás előadása

A kongresszus keretében sok megszívlelendő dolgot hallottunk. Kis emberek nagy erőfeszítéseiről, szegény földműves és munkástelepeink munkájáról, amikor úgyszólván a semmiből kis méhecskék segítségével, szorgalommal, munkával és tudással szebbé, jobbá, édesebbé teszik a közösség életét. Ha olykor-olykor, miként az elmúlt évben is a zord időjárás miatt csüggedtté válunk, *bátorító és biztató példát meríthetünk* nagy szomszédunk nem lankadó, de mindent újjá és jobbá építő munkájából még a méhészet terén is, amit ha megengedik, az orosz nyelven megjelenő *Pcselovodszto* 1948. évi számai alapján ismertetek.

A Szovjetszövetség Szocialista Köztársaságai a világon *első helyen* állnak a méhészet terén, mind a családok hatalmas számával, mind a legfontosabb tudományos méhbiológiai munkájukkal. A nagy honvédó háború előtt összesen 10 millió méhcsaládot számláltak össze, de a háború alatt a harcok színterein rettenetes pusztítást vittek végbe a betört ellenséges hordák. Ukrajnában, a Kaukázus völgyein, Örményországban az elpusztult méhészeteket teljesen újra kellett telepíteni. A háború győzelmes befejezése után egy évre, 1946 márciusában a Szovjetunió méhészei kongresszust tartottak és kiáltvánnyal fordultak az összes kolhozok, szovhozok és más termelési szakaktívák különleges és egyszerű méhészeihez, biológusaihoz, hogy szervezzék újra az elpusztított méhészeteket. Szélesítsék ki a legelőket és segítsenek, ahol szükség mutatkozik, a kolhozoknak, munkásoknak és szolgálattevőknek.

A felhívásra

a szociális egyenlőség zászlaja alatt

igyekeztek új eredményt elérni. A méhészek Kiev környékén Kamenec-Podolszk egy sávjában a háború előtt 60—70.000 rubel évi jövedelmet adtak az egyik kolhoznak. A méhészeteket teljes felszerelésükkel szétldták a németek. Kitűnő méhészek az első naptól kezdve frontszolgálatban voltak, de a németektől való felszabadulásuk után azonnal 1944-ben lázasan hozzá láttak, hogy mentsek meg, ami menthető. Az erdőkből szedték össze az elszabadult méheket s az ősz beálltával már 32 család méhe volt a kolhoznak. 1945-ben már 72 családjuk volt. 1946-ban kidolgozták az ötéves tervet, amelyet megvitattak és megerősítettek a kerületi tanáccsal is. *Eszerint el kellett érniök a háború előtti színvonalat, 360 új, benépesített kaptárt, új keretekkel.* Mindezt a saját anyagukból és erejükből.

Nevezett kolhoznak a vöröshere és a gyümölcsösök termékenyítő beporzása miatt is szüksége volt méhekre, így 1946-ban már 110 családra szaporították állományukat. Tervüknek megfelelően őszig ezt tovább fejlesztették 150 családra és a törzscsaládok 35 kg. méz és 80 kg. viasz felesleget adtak. Elhatározták a méhlegelő kibővítését is. Lóherét, lucernát és facéliát vetettek. Gyümölcsösük 160 Ha területen volt, ezenkívül még 22 Ha repce, 26 Ha tatarca, 26 Ha vöröshere, 80 Ha lucerna és 25 Ha különféle növény szerepelt. Tervbe vették 45 kaptár kijavítását, 12 új készítését, 2000 keret kiépítését, még egy mézpergető beszerzését, egy laboratóriumi házacska építését és még sok más egyéb munka elvégzését.

Elvégezték ezt mind? Igen. Mézet kaptak családonként 35 kg-ot, a viaszt is megkapták. Ezt úgy érték el, hogy *műlépes keretet tettek már április közepén a fészekbe*, eddig ezt nem tették. Ilyképpen a főhordásra a fészek kereit és a mézeskereteket mind felfrissítették. A kaptárban lévő betelelt csa-

ládok száma 150 volt, de 12 tartalékanyát neveltek. Eladtak 30 rajt más köz-
társasági méhészetnek s a laboratóriumi házacsokát is felépítették.

Azötéves tervben 210 családjuk lesz,

50 kg. méz és 1 kg. viasz évi felesleggel, de még ezt a tervet is túlhaladják
úgy, hogy a felsoroltak elérését *4 évre rövidítették le.*

Vajjon lehet ez? Igen. Teljes egészében, mert már 1948-ban elérték a 300
családos volt állományt, csak a kaptárokkal volt nehézségük. Az új családokat
korán alkották a gyümölcsvirágzásra kifejlesztett családokból. Kitérőtől céljuk
továbbá egy szaporán petéző méhfajta nemesítése, de ez lassúbb munka. Cél-
juk egy méhészbírgád kiképzése is, akik tudjanak a méhekkal bántani és a
tervet így véghezvinni. Elhatározták egy kitérőtől méhészeti szakkönyv kiadá-
sát, ezzel is emelve a képzett méhészek ismereteinek színvonalát. Dolgozik
náluk két kiskorú, ezekből méhész mestereket akarnak nevelni. Mindezt négy
év alatt érik el.

Másutt, Örményországban szintén 5 éves tervet dolgoztak ki a méhé-
szet fejlesztésére. Ott is a háború tönkretett sok mindent. A családokat
újra betelepíteni. Itt legnagyobb baj a fenyőerdő hiánya. A kaptárokhoz és
keretekhez a deszkát mindig az ország más részéből kapták. A fa azonban
elsősorban a tönkretett, háborúsújtotta területek minél előbbi rendbehozata-
lára kellett, de 1948-ban már ide is jutott bőségesen fenyődeszka. Azóta hely-
ben készítik az 55 cm. széles és 35 cm. mély keretekkel felszerelt *örményor-
szági kaptárakat.*

Az Örmény Köztársaság méhészete a következő feladatokat tűzte ki célul
maga elé:

1. Minden kolhozban megszervezi a méhészetet. A gyengék állományát fel-
emeli legalább 50 családra.

2. Szétosztja a nagyobb családokat 50 családos csoportokra, de ezek
részére kiválasztja a környék legjobb legelőjét.

AZ ÖRMÉNY MÉHESZEK

széles rétege vándorol méheivel. Az Ararát völgyéből a hegyekre és azok tisz-
tásaira mennek s így a vándorméhészet révén széles lehetőség nyílik a méz-
gyűjtő idő kihasználására a magaslati zónákban is. A méhcsaládokat több-
száz kilométerre is elviszik teherautókon, vasuton és kisebb távon tevén és
lovasszekereken. Ezért a Köztársaság feladatának tartja:

3. Még jobban felkarolja a vándorméhészetet, tekintettel a kolhozok ter-
melte növények beporzására és a kereskedelmi forgalomba kerülő méz meny-
nyiségének növelésére.

4. Széleskörűen megszervezi a különleges anyamevelő telepeket.

Az Örmény Köztársaságban a sárga örményméhet, a szürke kaukázusit
és ezek keresztezését találjuk. Rendelet és törvény védi a tiszta sárgaszínű
örményméh-fajtát.

Örményország rendkívül előnyösen fekvő földjén kiváltkép gazdag méz-
tartalmú növényzet fejlődik és a méhek pompás illatú és zamatú 84 százalékos
cukortartalmú mézet gyűjtenek. A méhészetüket tovább fejlesztik, mert 18.000
ha. gyümölcsös, 2400 ha. dinnyés és 16.000 ha. olajfa ültetését határozták el
s így nemcsak a méz és viasz termelés növelésére, hanem a növényzet méhek
által való beporzása érdekében minden áldozatot meghoznak érte.

A Köztársaság méhészei már jól megtanulták a műrajkszítés legújabb
eljárásait. A múltéppöntő gyárban 20 tonna viaszt dolgoznak fel. Az Ararát
völgye széles lehetőséget ad a tisztafajú anyák és családok nevelésére kivi-
teli cálókra is.

Az Örmény Köztársaság földművelésügyi minisztériuma 1949-ben különös gondot fordít mindezen feladatok teljesítésére s a Szovjetunió Központi Földművelésügyi minisztériumát is teljes segítséget nyújt a célok elérésére.

Mindenütt felismerték a méhlegelők fontosságát. A jó legelő legfontosabb tényezője a méhészetnek. Ennek bősége dönti el a méz hozamát és a méhek kitelelését is. A Szovjetunió területén sok gazdag mézhozamú vidéket találunk. Ilyenek az Ural-mente, Észak-Kaukázus, Kazasztaán, Nyugatsibéria, Altáj, a tengerek vidéke és sok más kitűnő vidék. Mindenütt a nagy végtelenség és

KITŰNŐ MÉZTERMŐ VIRÁGZAT

jellemzi a tájat. Tekintve ezt a rendkívüli adottságot, az öt éves gazdasági terv megállapítja, hogy ehhez képest kevés a méhész és kevés a méh. *Ez a természeti gazdaság még nincs eléggé kihasználva.* Ezen változtatni kell és ezért mindenütt népgazdaságok alakulnak és ezek mellett *közösségi méhészetek.* Megállapították továbbá, hogy ahol meg kell változtatni a természetet és fásítani kell, a méhészetet sem szabad figyelmen kívül hagyni. Szorosan összefügg a méhészet sorsa ezekkel a természetjavító munkálatokkal, mert gyökeresen átalakítják a méhlegelőt s így a jövő nemzedék érzi majd annak áldásait. A Nagy Szocialista Forradalom előtt országos viszonylatban senki sem gondolt a méhészetre, hanem mindenki csak magára. Most azonban a közösség szempontjai a legfontosabbak s ehhez igazodnak a beruházások. Minden föld a kolhoz és szovhoz kezében van és ez olyan hatalmas erő, mely mindent megtehet, amit az egyedülálló kisgazdaságok számára nem volt lehetséges.

Sehol a világon nincs olyan lehetőség a fejlődéseknek, mint a Szovjetunióban. Most a községek arra gondolnak, hogy fásítsák a falut, várost, bányavidéket és a gyárak környékét. Szélfogó sorfa-övezetet ültetnek s megerősítik a folyók partjait, a csatornákat és a hegyek vízvázalást, kopár oldalait. A nép óhaja: a több kert, park, terek fásítása a gyermekek számára. Kifejlődött az igénye a falu lakosságának, hogy fásítsa a saját belsőségét, iskoláját, kórházát és más minden területet. Felismerték az utak fásításának szükségességét.

Harminc évvel ezelőtt, mikor az Ural mentén jártam, télen, hogy a szán a hófúvásban el ne tévedjen, a hódobokkal szegett utak mentén nyárfagalyakkal jelezték az utat ültetett élőfák helyett. Most lázasan fásítanak és ezzel a nyári hőhullám ellen is küzdenek. A közelmúltban naponként közölte a rádió, de a lapok is beszámoltak róla, hogy a lakosság milyen lelkesedéssel fogadta a fásítás tervét. Ezer és ezer hektárnyi területet ültetnek majd be mindenfajta fával és így tág lehetőség nyílik a méhlegelők megjavítására. A tervzet szerint az ültetvények 30—41 százaléka mézelő növény, ebből az adatból elképzelhetjük, *milyen hatalmas méhlegelővel gyarapodik rövid időn belül a Szovjetunió.*

A tervezetnek megfelelően az összes faiskolák az ültetésre szánt anyag 80—84 százalékát az ismert kitűnő mézelő fákból állítják össze. Gyakori a hárs, juhar, fűz, sárga és fehér akác, gledícia, törpefűz, szoforia és több más, a talajt is fogó cserje. Az a fontos, hogy a szeptember jól felfogja, de ezenkívül hasznos is legyen.

Ebből a rövid beszámolóból tudomást szerezhettünk arról a hatalmas munkáról, amelynek hatalmas üteme innen úgy hallatszik, mint egy gyönyörű szimfonikus költemény. Minden városnak, falunak, tanyának külön-külön meg van a maga terve, s valamennyi egy célra törekszik, melyből mindenki kiveszi a részét, még a legkisebb méhész is, együtt a tudóssal, a városi és falusi dolgozókkal: *egy mindenkiért s mindenki egyért; a szovjet haza javáért.*

A többtermelésről

KATSÓ SAMUEL városi tisztviselő, méhésztudós előadása

Balogh Jenő nem vehetett részt a kongresszuson, nem mulaszthatom el azonban, hogy ne emlékezzek meg róla, hiszen neki kellett volna erről előadást tartania. Nem új, amit mondok, a M.K.-ban leírta már *Tamaskó József* a családok összeröpítésének módszerét. Előre bocsájtom még, hogy a kétanyás rendszernek nem vagyok híve, mert igyekeztem méhészetemet mindig a legjobban leegyszerűsíteni. A kétanyás rendszer a kezelési időt, de főképpen szakértelmet igényel. Helyette a következő eljárást használok: Felállítom a családjaimat hármassal közvetlenül egymás mellé. Mikor a főhordás jön, előkészítünk egy kaptárt kerettel és a három családtól kivett fiasléppel felszereltem műraj részére. Előző nap mindhárom családba becspegettetek valami erős illatú folyadékot pl. mentaolajat, hogy mind a három kaptár azonos szagúvá váljék. A műraj kaptárába beteszek vagy két műlépes keretet, vagy két kiépített keretet is, majd megfogom a műrajt és a legnagyobb kirepülés idején szépen beteszem a három család közé. A másik hármat pedig elviszem másfelé. A műrajnál nincs anya, ezért másnap nyílt anyabölcsőt adok be. Az elvitt családokat 3-4 napon keresztül etetem.

A műrajba ezek szerint összehoztuk 3 család kijáró méhét. Van rá eset, hogy még egy méztért kell feltennem, mert olyan kijáró méhsereg gyűlt össze, hogy másképp nem fér el.

A családokat 8-10 nappal a főhordás előtt röpitjük össze, rendszerint jó eredménnyel. A múlt esztendő szomorú volt a méhészekre. Elfogyott a gyümölcsfa, virág, az akác is, az eső pedig elvitte a kaszálókat, mégis a következő jó eredményt értem el: három családból összeröpített műraj adott 41 kg. mézet, a három elvitt törzscsalád (a félreállítottak) adtak együttesen 27 kg. mézet, viszont a három másik család, amelyiket nem bántottam, együttesen csak 36 kg. mézet adott. Tehát 36 kg. méz felesleg viszonylik a 68 kg-os hozamhoz. Az összeröpítéssel közel a kétszeresét érhetjük el. Ezt a műveletet ugyanabban a kaptárban négy hét múlva még egyszer megcsinálhatjuk minden veszély nélkül. Ajánlom mindenkinek, hogy bár egyszer kísérletképpen csinálja meg.

A só etetése

A sóetetés kérdése: Olvashattuk a szaklapunkban, hogy ne tegyünk *sót az itató vízbe*. Ez forradalmi megállapítást jelent a méhészetben. Ezzel szemben azt tapasztaltam, hogy a havasban annyira hiányzott a só, hogy a méhek még az emberi vizeletet is felkeresték, de berepültek sötét pincébe is és onnan szívták a sóvizet, sőt még a juhász esztenák sós zsákjait is megtámadták. Tehát kell a méheknek a só, vagy nem? Döntsék el a kongresszus résztvevői. (Nagy éljenzés)

Befejezésül említést teszek még az *anya petézőképességéről*. Azt mondják, hogy az anyának korlátolt a petézőképessége. A kérdést dialektikusan kell megvizsgálnunk. Más az anya petézése tavasszal és más a nagyhordás idején. Tehát nem mondhatjuk, hogy napi 1500, éppen úgy mint azt sem, hogy minden nap 3000 petét rak le.

Főtá Miskós Katsó Sámuel kérdéseire válaszolva, hangoztatja, hogy az anyának a petézőképességét pontosan meg tudjuk állapítani, mivel a lerakott peték számát pontosan megszámlálhatjuk. Természetesen nem egyenként, ha-

nen fényképezés útján. Minden 12 napon lerázzuk a méheket és a fias lépeket lefényképezzük. Ezeket a fényképeket felnagyítják és megszámozzák a petéket. Így rájöttek, hogy vannak anyák, amelyek elérik a napi 3000 petét, azonban ugyanaz a család nem gyűjt annyit, mint a másik, amelyeknek az anyja nem petézett ilyen szaporán.

Mi idézi ezt elő? Az, hogy a családok között is nagy különbséget találunk és ezt a méhek tovább örökölik. A túlszaporán petéző anya úgynevezett *huster-melő családokat* nevel. Mi a mi feladatunk? Az, hogy az ilyen huster-melő családokat szorítsuk ki a méhészetből, tehát a *méhnevelés* terén mindenkor a legnagyobb mézhozamu családoktól neveljünk anyát.

A méhetető cukor vitája

Az előadás után *Mócsi István* Kolozsvárról ismertette a cukor etetés kérdését, amivel a Méhészeti Közlöny áprilisi számában részletesen foglalkoztunk. Azért itt e helyen csak a beszéd nyomán kialakult vitát közöljük.

Dr. Szövérdi Ferenc közölte, hogy az ezévi cukorjuttatás a Földművelésügyi Minisztérium kiküldöttjei szerint attól függ, hogy hogyan tudják a cukorgyárak a cukorgyártást befejezni, vagyis hogyan tudjuk az országot cukorral ellátni. A Közellátási Minisztérium még nem döntött, hogy mennyi kedvezményes cukrot juttat a méhészeknek, de az illetékesek figyemét természetesen már jóelőre felhívtuk erre és a Földművelésügyi Minisztérium mint szakminisztérium azon lesz, hogy az *ínséges méhcsaládokat a kívánságnak megfelelően juttassák cukorhoz*. Hogy mi lesz a válasz, azt előre még nem tudjuk. A légfontosabb, hogy a cukorszükségletet a méhészek mérjék fel és lehetőleg a szabadárú cukorral mentsük meg az inséges családokat. Ne a cukor pillanatnyi árát nézzük, hanem azt a hozamot, amit a méhcsaládokkal elérhetünk.

Kucora Márton: A Bánságnak egy igen szegény méhlegelővel rendelkező vidékéről jöttem. Már 14 éve méhészkedem 48 családdal, de sohasem voltam megelégedve. Olvastam, hogy vannak rendkívüli hordások s rájöttem, hogy nem a kaptárban van a hiba, hanem a legelőben. A Bánságban hiányzott a jó méhlegelőnk. *A mi községünkben az országút 9 km. hosszú, de nincs egyetlen egy mézelő fánk sem azon*. Felkérem a Méhészeti Közlönyt, közöljön minden számában 1-2 olcál is-

mertetőt a méhlegelőkről. Édescirokból főzött szörp a Bánságban minden házban vederszámra van. Kísérleteztem vele és beadtam a méheknek frissen ki-préselve is és főzéssel süritve, de három hétig egyetlen méh sem szált rá.

Egy másik méhész: Tudomásom szerint az édescirok (románul: Gaolcam) leve árt a méheknek.

Fóti Miklós: A különböző ilyen pótszerek etetésével hivatalos kísérletet még nem folytattunk, csak egyes méhészek kísérleteztek vele. *A Szovjetunióban azonban kiterjedt kísérletek folytak és arról be is számoltunk a méhész szaklapokban*. Így többek között megpróbálták burgonya keményítő és csirázta-tott árpából úgynevezett maláta levét eteni. A méhek, amíg volt méz, nem hordták el, de amint a méz teljesen kifogyott, azonnal felhordták. Kísérletképpen megpróbálták tavaszi etetésre a cukorrépából házilag kifőzött szörpöt is. Ezt szintén csak akkor hordták el a méhek, ha már nem volt méz a családnál. Próbát tettek egy újabb eredetű növény, az édescirok levével is. Ezt is elfogadták a méhek, azonban ezt is csak akkor, amikor nem volt méz a családnál.

Minden arra int bennünket, hogy *ha bármilyen pótszert etetnénk, keverjük össze mézzel és tegyük így az etetőbe*. A Duna-mellékén méhészkedem és tavasszal akarva-nem akarva kísérletet hajtottam végre, mert egyes családjaim teljesen méz nélkül maradtak és a berekben csak június 10-20-án kezdődik a hordás. Vettam 10 kg. krumpli cukrot és ehez 3 kg. rendes

cukrot kevertem vízzel felhígítva. Azok a családok, amelyeknek nem volt mézük kitünően elhordták.

Beosi István: A cukoretetéssel én is kísérleteztem, répalével is. Mindaddig, amíg ilyen mesterséges szörpökkel dolgoztam, eredményt nem tudtam elérni, mert családjaim nem fejlődtek. Kaptam valamilyen bizonytalan eredetű cukrot, de 10 méhcsaládon elpusztult tőle. Ekkor bolti cukrot vásároltam és újból elpusztult 24 családom. Így mindössze 12 családom maradt meg, amelyeket tisztán

mézzel etettem. Ma 47 családom van és mióta nem használok cukrot, azóta a méheim nem kólikásak, nem betegek, hanem nagyszerűen gyűjtenek.

Izsák Jenő Udvarhelymegyéből trófás méhésztörténetet mondott el az anyjától kapott méhészköpenyről. Helyszüke miatt sajnos nem közölhetjük.

Katsó Sámuel második előadásában hívja a méhésztestvérek figyelmét, hogy az Állami Terv keretében előirányzott többtermelést csak úgy tudjuk elérni, ha a *méhlegelőt javítjuk*.

Méhlegelő vándorlás

KATSÓ SÁMUEL előadása

A jó méhlegelő biztosítja a tavaszi fejlődéshez szükséges összes feltételeket, valamint a kiadós nyári és a bőséges őszi hordást. A tavaszi fejlődéshez feltétlenül szükséges az éger, a mogyoróbarkka, fűz, juhar, szil, az összes gyümölcsfák. A legelső virágport az égerből kapjuk, utána jön fűz.

Mit tudunk leghamarabb szaporítani? Fűzet, dugványozás útján, természetesen ügyeljünk, hogy nő és hímű fák egymást váltogassák. A gyümölcsfák közül a legtöbb nektárt a cseresznye adja. Ahol ezek hiányoznak, minden felhasználható területet ültessünk be.

De ne álljunk meg itt! Mindenütt találunk vízmosásos területeket. Fásítsuk be, azokat vessük be somkoróval és így ismét hasznossá tehetjük. A facéliát kéthetenként vethetjük s akkor két hónapig állandó virágzó növényt találunk méheink. Egyetlen talpalatnyi földet se hagyjunk bevetetlenül.

Az oldalakat izsóppal is beültethetjük. Ez úgy elszaporodik, hogy még forró vízzel sem lehet kiirtani. A Mezőség nagyon szegény fában, gyakran kilométereken át egyetlen akácát sem találunk. Elsősorban ezeket a helyeket kellene fásítani. Vándorlásaim közben egyszer valaki felhívta figyelmemet egy „méhész titokra“. A Maroson túl, Radnóton volt egy méhészet. A tulajdonosa nem akart kiengedni a méhészetébe. Nem a méheit féltette, hanem egy mexikói akácfaajtája volt, ami júliusban virgzott. Azt a fát féltette, hogy nehogy valaki magot vigyen belőle. Végre megértettem vele, hogy helytelenül gondolkozik. Nagy nehezen elértem, hogy ősszel adott 10 csemétét. Elültettem a városban, de nem volt szerencsém vele, mert olyan korán jött a harmat, hogy a 10 fiatal csemete magja nem érett be. Ezt az akácot kellene terjeszteni. Mit jelent július végén az akác? Ez nem szorul különösebb magyarázatra! Bármilyen úton-módon jussunk hozzá, ha nem többet, bár egy ágat szerezzünk, hogy később saporíthassuk.

Amíg azonban elérjük, hogy szántóföldjeink megtelnek mézelő növényekkel, *utána kell mennünk a méhlegelőknek*. A méhlegelők létesítésénél ne támaszkodjunk mindig másra. Ha mindannyian évente csak egyetlen fát ültetünk méhcsaládonként, akkor 10 év múlva egy 20 családos méhészetben ez már 20z fát jelent. Addig a havason ott találjuk az erdei nagy vágásterületeket mézelő, gyógyó és gyomnövényekkel. Jelenleg június-júliusban másutt nem találunk ilyen kiterjedt legelőt nyújtó területeket. Mindaddig amíg ismét lesznek akácosaink, nem szabad a rendelkezésünkre álló területeket kihasználatlanul hagyni.

A vándorlással úgy vagyunk, hogy ha elmegyünk és nem sikerül, kedvünket veszítjük. Ha nem megyünk el és jók voltak a viszonyok, ismét bosszankodunk. Kockázat nélkül semmi sem megy. *Bátran állítom, hogy a vándorlás egy éve, a helyben való méhészkedés 10 esztendejét megéri.* Példának felhozom, hogy 1949-ben megindultak a kolozsvári méhészek is Szováta felé s azóta százanként szétrepülnek Erdély minden tájára. *Tehát vándoroljunk!* Nem lehet azt mondani, hogy nem jó a kaptár. *Minden kaptárral lehet vándorolni lehet bizonyos átszereléssel.* A méhészet jövője a vándorlásé. Aki most kezd hozzá a méhészethez, az feltétlenül vándorlásra alkalmas kaptárt szerezzen be.

A vándorlás nemcsak gazdasági előnyt jelent, hanem pompás nyaralást is. Egy-egy nyáron vándorlás után az ember egészen felüdülvé kerül haza, idegei megnvügödnak. Tehát mialatt nemzetgazdasági hasznot hajtunk, ugyanakkor pihenünk is és nem 40%, hanem 400%-os többtermelést fogunk elérni.

Marosvásárhelyen a helyzet 1949-ben a következő volt: 19 apró méhészt 63 családdal jött velem. Elvittem őket és megmutattam nekik, hogy mi a vándorlás. *Ez a 19 méhészt ezen a nyáron többet tanult és többet látott, mint 15 év alatt összesen.*

Méhészkörünkben a vármegye térképén pontosan felrajzoltuk a vándorlásra alkalmas méhlegelő-helyeket. Jelenleg piros körök jelzik a legelő nagyságát. Ilyen szervezettel nem zsufoznak egy helyre a méhészek, hanem szerete szóródnak a megyébe és jobb eredményt érnek el, ugyanakkor kihasználatlan terület sem marad.

Hozzászólások

Fóti Miklós: hozzászólásában utal arra, hogy a túlszaporodott családokban feltétlenül fellép a rajzási ösztön, mert a fiatal méheknek nincs hova üríteniük a magukban felgyülemlett méhetejet. Azt ajánlja, hogy az Állami Terv keretén belül *foglalkozzunk kísérletekkel* is. Készítsünk mesterséges rajokat, vigyük fel a havasra, így az egyes területeket még jobban ki tudjuk használni.

Bende Béla: Örömmel hallgattam végig Katsó méhésztestvérünk előadását. Azt azonban, amit a facéliával kapcsolatban mondott, nem mindenben irom alá. Azt ajánlotta, hogy a facéliát szórjuk el szakadékos helyen és ott szépen díszlik majd. Ezzel ellentétben azt tapasztaltam, hogy a facélia igen igényes növény és a sovány talajt nem szereti. A sovány talajon csak egy szál facélia nő ki, egyetlen egy virággal. Magam is elvettem 2 kg. magot fél hold erdőirtásos területen, de azon a területen bizony nem lett több facélia virág, csak ahány mag a földre került, azért mert a talaj savanyú volt.

A facéliát egyébként az állat nagyon

szereti, egyik legjobb takarmányfajta. Van a facélia természetesen egy más módja is. El kell érniük, hogy ne legyen falusi méhészt, akinek legalább 50-100 öles területre ne lenne beültetve mézelő növényvel. Aztán elő van írva a tarlóhántás. Nem kell panaszkodni, hogy a tarlót fel kell szántani, hanem a felszántott tarlót hintsük be facélia maggal. Ezt jó néven veszik a falusi gazdák is, mert takarmánynak is jó és ha nem használják fel takarmánynak, jó zöld trágyának. Az én falumban 8-10 méhészt van. Mindegyik nagyon szereti a mézet, de azt a kevés kötelezettséget, ami a méhészekre hárul, csak az újabb időben vállalják. Ez is bizonyítja, hogy kitartó munkával célt lehet érni.

Fóti Miklós azt ajánlja, hogy szórjuk be a szénafüveket fehér here maggal augusztusban. Ez a következő évben virágzik. A fehér here kitünő méhlegelő.

Dr. Szövérdi Ferenc: ismerteti, hogy hol szerezhetünk be magot. Minden vármegyében megszervezték az állami magkereskedelmi központot. A neve „Furaj-

export". Itt minden mag beszerezhető. Sokan érdeklődnek a *szójabab* iránt, hogy tavaszi virágpor etetésnél megfelelő mennyiség álljon rendelkezésre. Lépünk érintkezésbe az EME marosvásárhelyi méhészkörével, címe: Marosvásárhely, Stalin tér 10.

Benbe Béla: Ne a szójababot tessük, hanem a szójabab pogácsát, amelyből előzőleg az olajat kipréseltük, megőröljük és így kolló eredményt érünk el.

FÓTI MIKLÓS előadásának vitája

Ezután Fóti Miklós előadása következett, amelyet a Méhészeti Közlöny márciusi számában már közöltünk. Kérjük olvasóinkat, hogy ismételtan tanulmányozzák át, mert az alább következő vitát csak így értik meg.

Katsó Sámuel (Marosvásárhely): Nem mulaszthatom el, hogy ne szóljak hozzá ehhez az előadáshoz, hiszen ha két méhész összeakad — ahogy Fóti Miklós testvérünk is előadásában kifejtette — vége hossza nincs a vitának. Ezért most sem akarom elszalasztani az alkalmat. Tudom, hogy a Szovjetunió az első helyen áll, de az előadásból nem tűnt ki, hogy ott meddig tart a mézgyűjtés ideje, vagyis mennyi idejük van a méheknek a hordásra.

Fóti Miklós: Katsó méhésztestvérünk azt a kérdést tette fel, hogy milyenek a Szovjetunióban a hordási lehetőségek? Előadásomban nem a Szovjetunió hordási viszonyaira céloztam, hanem azt fejtettem ki, hogy mi okozza a családoknál az egyensúlyi helyzet felborulását és miért következik be a rajzás. Reámutattam arra, hogy ezt a fiatal dajkaméhek túlsúlya idézi elő.

A hordási viszonyokat illetően, ott is többféle vidék van. A Szovjetunió azonban a korlátlan lehetőségek hazája. Az egyik vidéken június 15-én kezdődik és kb. másfél hónapig tart a hordás. Ezek elsősorban a napraforgó vidékek és a kaszálóké. A másik vidéken a hárs adja a főhordást. Ide sorolható Mandzsúria vidéke is, ahol a hordás mindössze három hétig tart.

Előfordul olyan vidék is, ahol a

Fóti Miklós: A szójabab etetésére hívja fel a figyelmet. A szójabab etetés eljárása túlnyomó részt a *szójababogácsára* vonatkozik, amiből kipréselik az olajat. Ezt örölik meg és keverik össze 25%-os természetes virággal. Felkéri a méhészeket, hogy végezzenek kísérletet arra vonatkozólag, hogy a napraforgópogácsa vajjon alkalmas lenne e hasonló etetésre, természetesen virággal összekeverve.

különböző növények virágzása összekapcsolódik. De van a mi havasalföldi és erdélyi vidékeinkhez hasonló rész is, ahol az akácvirágzás idején van a főhordás.

A méhcsaládoknak a dr. Szövérdi Ferenc által ismertetett Kotogján-féle kezelési módszere azonban nem függ össze azzal, hogy a Szovjetunióban milyen a hordási viszony. Mi is tapasztalhattuk, hogy *ha nincs hordás, akkor a rajzás is elmarad, mert nem következik be az egyensúlyi helyzet felborulása*. Nekünk is el kell érniük, hogy mindenkor erős családokkal méhészkedjünk és amikor azt tapasztaljuk, hogy az egyensúlyi helyzet felborulna, a felesleges energiát vezessük le *mesterséges rajok* útján.

Neciu Demeter (Kolozsvár): felteszi azt a kérdést: a Fóti Miklós által említett anyacserélési eljárás milyen időszakra vonatkozik?

Fóti Miklós: Úgy emlékszem, hogy a szakirodalmi adatok nem határoznak meg pontos időszakot. Valószínűnek tartom, hogy a nagy hordás előtti időszakra vonatkoznak. A kísérlet abból a megfigyelésből indul ki, hogy ha egy álnyás családba egy idősebb anya berepül, az álnyás család, — bár tudjuk, hogy a legnehezebben fogadja az anyát — mégis elfogadja a berepült anyát. A méhésznek mindig van kicserélésre váró anyja, ezt használjuk fel kísérleti célra és ha ezt a család elfogadta, akkor később cseréljük ki megfelelővel.

Katsó Sámuel (Marosvásárhely): Az Állami Tervünk előírja az idősebb anyák leváltását, ezért egy nagyon egyszerű

anyanyerési módszert ismertetek: Ez az egyszerre több anyával kiszálló másodraj. Nagy előnye, hogy minden másodraj természetes anyagolcsóban nevelt anyával jön ki.

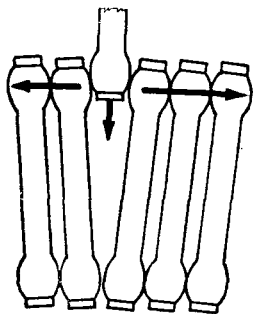
Az anyásítás is egyszerű. Kifogjuk a másodraj anyját gyufásskatulyába s

melléje tesszük a régi anya hulláját, hogy annak szagát átvegye. Az árva család könnyen befogadja. Megfogom az öreganyát, kitekerem a nyakát és beteszem a másik mellé a skatulyába. A kiselejtezett anyának a szagát így átadom az új anyának.

A kongresszusunk harmadik napjának ismertetésével befejeztük az összes előadások és hozzászólások közlését.

A tüzelésről

A száraz tél után ugyancsak száraz tavasz következett s így attól tarthatunk, hogy a csapadék időbeli eloszlása ismét kedvezőtlen lesz a méhészetre. Első hetek

Az alul-felül vállazott keret nagy előnye, hogy a tüzelésnél mint egy éket, a többi keretek közé csúszathatjuk.

következhetnek, amelyek eredményeként az évi csapadékatlag ugyan közelebb kerül a szokásoshoz, de a méhészet annak kárát valthatja. Emellett a lehetőség mellett számolnunk kell azzal a ténnyel, hogy a hűvös március után későn indult a fiasítás. Feltehető, hogy a csapadékos hetek alatti melegátlag egyensúlyát helyrebillenteni az akác gyors fejlődésével a méhek nem tartathatnak lépést. Ujra a szokásos tavaszi helyzet. Rövid és kedvezőtlen időjárás által (eső, szél, forróság, stb.) is veszélyeztetett akácchordás, másfelől a fejlődésben lemaradt családok.

Az Állami Tervben viszont a mézhozam 40%-os emelését vállaltuk. Kövessünk el mindent ezért a gyors megnépesedés támogatására. Takarjuk be a családokat 4—5 réteg pappírral, erre tegyünk szalmapárnát, zsákot; a kijárót szűkítsük le 10—20 cm-re (legyen a kijáró 4—5 cm alacsony és

nyuljon a fészek szélébe) rakodóknál és állóknál a fészket helyezük fel a mézkamrába, (az akácra majd vissza kerül alulra-átakasztjuk); a fészket 6—10 keretre szűkítsük a család erejéhez képest; közelről itassunk korán reggel és késő délután, valamint hideg napokon töltsünk meleg vizet az itatóba és kezdjük el a napi 2—3 dl-es serkentőetést meleg, híg mézoldattal (pl. 1 liter víz + 30—40 deka méz). Mindezek csak a szokásos intézkedések. A most következő hetekben alig lehet olyan része az országnak, ahol virágpórpótlására lenne szükség, erről tehát felesleges gondoskodni.

A TÜZDELÉS ÉS BŐVÍTÉS

Annál fontosabb a tüzelés (fészekbővítés) ismertetése. Tudjuk, hogy kora tavaszal a család kevés lépén fiasít és ha magára hagyjuk, a fiasítás kiterjesztése az elfoglalt kevés lépén a befiasított felület növelésével és kevésbé a lépek számának emelésével történik. Ugy tűnik, mintha az anya vonakodna nagyobb számú lépét betelepíteni. A nép a fiaslépek mellett mindkét oldalt 2—3 utcát is bőven lep, a méz a virágporkészletet is bőséges, de az anya újabb lépek elfoglalása helyett a befiasítottakon növeli a fiasítás területét. Ez a habzó magatartás nem általános. Más anyák — ez ritkább — mintha siettetnék a fejlődést. Hidegebb reggeleken egy fia méhet sem látunk a felső léceken. Mind lehúzódnak a fészekbe. A szomszédos léputeákba sem jut belőlük. A dolog azonban nemcsak az anyán mulik. Általában kisebb családokra jellemző az utóbbi, nagyobbakra az előbbi magatartás. Bármint legyen is, a méhésznek az a benyomása, hogy a család nem használja ki a lehetőségeket, több fiasítást tudna ápolni, mint amennyit ápól. Ez esetben folyamodik

a méhész a tüzeléshez vagy fészekbővítéshez.

A KETTŐ NEM UGYANAZ

Fészekbővítésről beszélünk, ha a fészek elhelyezésére szolgáló lépek számát emeljük, *amélkül, hogy ezzel a fiaslépek sorrendjét megbontanánk.* Pl. a 6 keretre szűkített fészekrész szűknek bizonyult, további két lépet adunk a családnak. Vagy a fiasítás terjedését nyilvánvalóan táblás mézeslep, esetleg virágpórtartalék akadályozza. Ez esetben üres lépet adunk a fejlődést akadályozó lép és legszélso lép közé. Nyilvánvaló, hogy mindkét esetben csak lehetőséget adunk a méheknek a fejlődésre, teljesen tőlök függ lének-e vele vagy sem. A rendelkezésre bocsájtott lépeket egyelőre meg is hordhatják, a bepetézést későbbre hagyhatják.

Tüzeléssel is bővítjük a fészket, ennek során is bepetézésre alkalmas lépet adunk. De ez alkalommal *nem a fias lépek mellé, hanem közé.*

Nagy különbség! A méhcsalád csak úgy tudja a 35 C. fokos fészekhőmérsékletet tartósan biztosítani, ha a fiaslépek sora megszakítatlan és sorrendje háborítatlan. A fiaslépek közé helyezett nem-fiaslépet először is át kell melegíteni, hogy ne vonja el a hőt a szomszédos fiasléptől. Ha ez megtörtént, biztosítani kell a fészek folyamatosságát: megszállva kell tartania ezt a lépet is, mert ha nem tölti be a keletkezett ürt, a fészek részekre szakad. Ez hátrányos a munkamegosztás szempontjából, pl. a dajkák, tisztogatók stb. szám aránya az egész fészekhez igazodik, ha megszakad és felbomlik a fészek, minden rész kénytelen külön gondoskodni magáról. Gondoljunk egy néhány napos hideg időszakra, amely alatt nincs kirepülés, sőt a nép összehúzódva ül a fiasításon. Ha a fészek megszakítatlan, a hógazdálkodás kedvező, mert a fészek lapított gömbalakjának aránylag kicsi a hőleadó felülete az ürtartalomhoz viszonyítva. De ha a tüzeléssel tojásdad szelvényekre bontott fészket kell melegíteniök sokkal nagyobb felületen vesznek meleget. Összéb kell húzódnia a fiasítás egyrésze felületen, ápolatlan marad, meghül, elpusztul.

MINDENT A MAGA IDEJÉBEN

Nyilvánvaló az előadottakból, hogy a *tüzeléssel a családot kényserhelyzetbe hozzuk.* Létkérdés számára, hogy a betüzdelt lépet elfoglalja és helyreállítsa a fészek folyamatosságát. Éppen ezért tisztázni kell a helyes tüzelés feltételeit, nehogy beavatkozásunkkal kárt okozzunk.

Ha a tüzelés időszerű e, azt nem mi, hanem a méhek mondják meg. Ha a család terjeszkedni akar, akkor a tüzelés hasznos ha ennek jelét nem látjuk, akkor *legfeljebb fészekbővítésről lehet szó.* Tüzelni lehet, ha a következő feltételek *mindegyike* fennáll:

1. A család a szélső fiaslép utcáján kívül sűrűn megtölt hüvös időben (10 C. fok körül) mindkét oldalt 1—1 lépuccát, melegebb időben (20 C. fok körül) 2—2 lép-utcát. A népességnek ez az aránya a fészekhez képest reményt nyújt arra, hogy a tüzelés nem fogja szétszakítani a fészket, a lapított gömb magába foglalja majd a *betüzdelt lépet is.*

2. A két szélső fiasléppel szomszédos lépek legalább egyikének közepetáján kisebb-nagyobb felületen kiürített, csillogóan tiszta, petezésre előkészített sejtek legyenek legalább a fészek felöli oldalon. A szomszédos lépek petezésre való előkészítése arról tanuskodik, hogy a család maga is bővíteni akarja a fészket.

3. A legnagyobb befiasított felület a fészekben legyen legalább a lépfelület $\frac{2}{3}$ -a. Ha a legnagyobb fiasítás ennél kisebb, akkor a család a már elfoglalt lépeket sem használta még ki, a tüzelésnek nincs értelme. Kivétel, ha a fiasításnak a lépen való kiterjesztését pl. méz akadályozza. Nyenkor a tüzelés szükséges.

A TÜZDELÉS HASZNOS

Felmerül a kérdés, érdemes e tüzelni, ha a család a fentiek szerint különben is terjeszkedne? Általánosságban igen, mert az anya az újonnan elfoglalt lépet csak kivételesen petézi be egy lendülettel nagyobb felületen. A terjeszkedés lassú, óvatos. Viszont ha a tüzelésre használt lépet a *legkiterjedtebb* fiasítások közé tesszük, az anya a betüzdelt lépet a *szomszéd fiasítás felületével azonos mértékben petézi be, egy len-*

dülettel, tehát nemcsak gyorsítottuk az új elfogadását, hanem a bepetézett felületet is derekasan megnöveltük! A gyakran csak pár cm²-nyi terület helyett 2/3—3/4 lép-felületnyi új pete az eredmény.

A tüzelés ideje akkor következik el, amikor a hőmérséklet tavasziassá válik, víz és virágró a szabadban rendszeresen található, tehát rendes években április elején. Az idén jóval később. Általában minden 3 fiaslóp után egyet tüzelünk egy alkalommal, 5 után kettőt. A műveletet 7—10 naponként megismételhetjük, de ügyelni kell,

hogy az említett 3 feltétel együtt fennálljon.

Befejezésül megemlítjük még, hogy a legújabb szovjet kísérletek szerint a tüzelés alkalmával betett lépet sokkal gyorsabban készítik elő a méhek, ha megelőzően langyos mézes vízzel alaposan bepermetezzük.

A tüzelés tehát kellő időben hasznos és jelentősen hozzájárulhat az Állami Tervben előirányzott 40%-os terménynövekedéshez. Ezért alkalmazzuk.

SÜMEGI FERENC

Apai örökségem

Több, mint harminc éve történt, hogy látogató jött apámhoz. Azaz dehogya is hozzá: méheihez. Nem volt szokatlan dolog nálunk a látogatás. Apám kapcsolatot tartott a környék nevesebb méhészeivel, meg a méhészkörökkel, egy-két cikket is megeresztett a helyérdekű szaklapban, így hát nem csoda, ha felfigyeltek és jöttek, hogy megtekintsék méhészetét.

Ez a látogatás azonban arról nevezetes, hogy ekkor kaptam ki az én igazi méhészőörökségemet.

A látogató jótollú, jó előadó, vezető szaktekintély volt a maga idejében és a maga kisvárosi környezetében. Ha nem tévedek, valami méhészeti szaklapot is adott ki, melyet jórészt maga írt.

Csoda-e, ha megbámultam?

AUGUSZTUS VÉGE, SZEPTEMBER ELEJE LEHETETT,

s így a méhek betelelésére terelődött a beszélgetés. A nyár szokatlanul száraz volt, s a tavasz sem hozta meg a méz gyümölcseit. Egyszóval kevés volt a méz országszerte és éppen ezért jó árat kínáltak érte mindenfelé. Apám szomorúan állapította meg, hogy a méz olyan kevés, hogy csak épen ha elegendő lesz a telelésre, a méhésznek ez idén nem marad semmi. A látogatónk erre meggyőzően kezdte magyarázni, hogy azért lehet még valami hasznot látni: ki kell pergetni minden mézet az utolsóig, s annak az árából cukrot kell venni. Nagyon jól le-

het teleni a cukron is! Csak egy kis munkatöbblet az egész, de a méz és a cukor ára közötti különbség épen kapóra jön a szükséglet látó méhésznek. A méhész a főzőkemencén egy-kettőre elvégzi az inverziót ecetsav, vagy borkősav hozzáadásával...

Szédülten hallgattam és el voltam ragadtatva. Micsoda okos és élelmes ember! Az inség idején is eredményt tud kihozni méheiből, pontosan akkor, amikor legnagyobb a szükség. Tekintetem ekkor apámra tévedt. Előre hajolt. Szeme villogott sűrű szemöldöke alatt és szólt:

— Gyilkosságba nem keveredem!

Vontatottan ment ezután a vitatkozás. Látszott, mindkét vitaközö fél kikötött a szélső véleményeknél. Végül a nikkeles úr eltávozott. Midőn a kapunktól jó száz lépésre lehetett, apám egyszerre felém fordult:

— Mintha örökséget hagynék rád, fiam, jegyezd meg jól, hogy a méhek természetes eledele mindig a méz és nem a cukor.

TEREMTS MÉHLEGELŐT,

hogy legyen elegendő méz. A méhek telelő mézét pedig ne bántsd! Tavasszal majd meglátogatjuk mi is az ő méheit!...

Szükszavú volt mindig az apám. De értettem a nyelvén, s vártam a tavaszi látogatást. Március közepén a „nikkeles“ embert ott találtuk kaptárai és — méhullái között... Egyenként szedegette ki őket a bűzös lépekből...

SZŐCS SÁNDOR

Különfélék

PIACI ÁRAK. A méz ára nem változott. Kolozsvárt és Bukarestben is 200—220 és 250 lej kérték kg-ként, minőség szerint. Ez a méz kiesinybeni ára. Nagyobb eladásokról nem kaptunk hírt.

A viasz iránti kereslet fokozódott. Közöljük két viaszkereskedő címét: 1. Târnure Gheorghe comerciant de coară, Căianul Mare, poșta Belean, jud. Someș és 2. Firma Stern Reteag, jud. Someș. Mindkét kereskedő állandóan gyűjti a méhviaszt és nagyobb mennyiségben szállítja az összes műlépöntő üzemeknek.

A méhcsaládok ára jelentős mértékben csökkent. A tél folyamán 30 család vételéről szereztünk tudomást, családonként 5000 lejes árban erdélyi nagy kaptárban. A családoknak mézkamráival 8 kihúzlalt, kiépített keretet adtak.

*

BETON MŰLÉPPRÉS rendes és nagytöltött sejtekkel, minden méretben kapható. Várady Béla Cluj, Str. Thalmann-utca 13. szám.

ELADÓ 5 darab új Dandant kaptár 1500 lej darabonkénti árban, vagy rajokért. Várady Ferenc Magyarlóna (Luna de Sus) Kolozs megye. Érdeklődni lehet Várady-nál Kolozsvár, Mócok-útja 45, földszint 19.

TANFOLYAM

A Szovátai Méhészkör április 5—12 között méhésztanfolyamot tartott. A tanfolyamot Katsó Sámuel, a marosvásárhelyi Méhészkör elnöke vezette le nagy érdeklődés mellett. A tanfolyamon 33 hallgató vett részt és nyerte el a „képzett méhész” oklevelet.

AZ UDVARHELYSZEKI MÉHÉSZKÖR március 20—27. között Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron méhészeti tanfolyamot tartott kezdő és haladó méhészek részére. A tanfolyam előadója Katsó Sámuel méhésztestvérünk, a Marosvásárhelyi Méhészkör elnöke volt, aki előadásait Székelykeresztúron a délelőtti órákban, Székelyudvarhelyen pedig a délutáni és esti órákban tartotta meg. A székelyudvarhelyi tanfolyamon 33 hallgató, a székelykeresztúri tanfolyamon pedig 29 hallgató vett részt, tehát összesen 62-en hallgatták végig az előadásokat.

JOL SIKERÜLT ES EREDMÉNYES méhészeti tanfolyamot rendezett a Kisküküllői E. M. E. Méhészkör 1949 március 10—18 között Dicsőszentmártonban, az ipartestület székházának nagytermében. A tanfolyam 45 résztvevője mindvégig a legnagyobb figyelemmel hallgatta az előadó Katsó Sámuel méhésztestvér előzetesen és szemléltető formában tartott értékes és tanulságos előadásait. Ezekből az előadásokból nem csak a kezdők, hanem az öreg méhésztestvérek is tanulhattak. Az előadó ama megjegyzése, hogy „én csak a kulcsot adom a méhésznek a titkok ládájához” valóban találó volt. Hisszük, hogy a tanfolyamon résztvett minden egyes hallgató ezzel a nagy kincscsel, a titkok ládájának kulcsával meggazdagodva távozott. Mindezekért a tanfolyam befejezésekor magyar részről Dr. Khell Bogdán, mint a méhészkör titkára, a román hallgatók részéről pedig Caluți Demeter mondott hálás köszönetet Katsó Sámuel méhésztestvérünknek. Az előadó testvér május közepe táján még ellátogat hozzánk egy-két napos gyakorlati bemutatóra, amikor a bizonyítványok kiosztására is sor kerül.

Méhész testvér!

TAGDIJHÁTRALÉKOD

Lej

K Ü L D J E D EL még ma Cluj, Str. Republicei '22. címre, vagy fizessed be a legközebbi fiók Méhészkör pénztárába. Ha téves a felszólításunk, írjál, hogy mikor és miként fizettél.

„APICULTURA”

A Romániai Központi Méhész Egylet hivatalos közlönye
București, Căsuța Poștală 525

Kitűnően szerkesztett román nyelvű szaklap. Megjelenik havonta. Előfizetési díja évi 260 lej. Postatakarék csekkszám: 12984

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

A RNK Közp. Méhészegyesület Szaklapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ROMÁNIA — Cluj, Str. Republicei No. 22.

Kolozsvár, Köztársaság-u. 22. — Tel.: 22-04.

Felelős szerkesztő: Dr. Szövérdi Ferenc.

A Méhészeti Közlönyt a RNK Méhészegyesület tagjai az évi tagdíj fejében tag-sági illetményként kapják.

„Taxa postală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 263.316—1948.“

MŰLÉPET

ÉS MINDENMŰ MÉHÉSZETI
FELSZERELÉST SZÁLLIT

DZIERZON MÉHÉSZETE
KEZDŐDI GYULA

Oradea, Tudor Vladimirescu 65.

A JÖVŐBEN CSAK FERTŐTLENITETT MŰLÉPET

használjunk! Viaszt fertőtlenít és műlépet szállít Tóth István g. z. biz. tag Kolozsvár, Budai N. Antal-ut 78 sz.

MŰLÉPKÉSZÍTÉS CSEREVIASZBÓL

PARTOLJUK A SZÖVETKEZETET

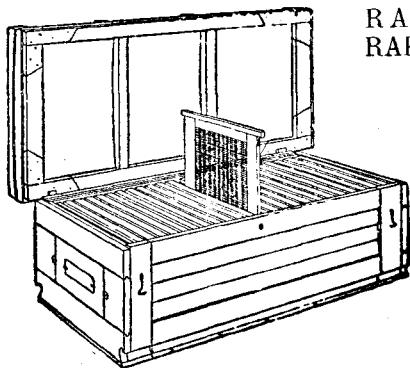
Rendelésre azonnal szállítunk bármilyen típusu rakodó, fekvő, vagy bundás kaptárt.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT.

Leveleikhez mellékeljen válaszbélyegyet. Rendelésnél a keretek pontos külméretét kérjük megadni. Minden kaptáron kátránypapír fedél. — Kérjük a pénzt előre beküldeni. Az árak vasúton feladva értendők. Cementes festékekkel lemozolva minden kaptár 50 lejjel több.

„LEMNUL“

Faipari Munkások Termelő Szövetkezete — Cluj-Kolozsvár, Str. Anton Pan 8—10 szám.

RAKTÁRON TARTJUK AZ ERDÉLYI RAKODÓ ÉS FEKVŐ VÁNDOR KAPTÁROKAT

Gépen csapozott vályus keret külön is kapható. Beton műlépprészt kicsi és nagysejtjűvel. Anyarácsot és műlépet minden méretben raktárról szállítunk.

A kaptárak árát a viszonyoknak megfelelően 30%-al leszállítottam.

Az erdélyi kaptárok készítéséhez szükséges képes rajzot kívánatra 10 lej és postabélyeg ellenében megküldöm.

VÁRADY BÉLA

Villanyerőre berendezett kaptárkészítő üzem
Kolozsvár-Cluj, strada Thállman utca 13 szám.